

OPERATORJI PRIZNAVAJO VELIK UČINEK STAVKE!

Glavni premogovniški baronovi pije, da stavka rudarjev učinkuje na industrijo vse države.

RUDARJI NOVOJO POGODBE ZA ŠTIRI LETA.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Zadnja številka glasila premogovniških operatorjev "The Coal Age" priznava prvič, odkar traja stavka rudarjev — stavka traja sedaj že sedmi teden — da je štrajk tako učinkovit, da so udarjene vse industrije v Ameriki.

"Središča industrij na Vzhodu so danes najbolj v škripcih in med operatorji v vzhodnih distriktih izgleda sentiment za ekstremno trgovanje med rudarjem, kakršen je bil med dotičnimi operatorji v začetku stavke," piše omenjeni organ rudniških operatorjev.

List dalje priznava, da količina premoga, kar ga nakopijuje ne-stavkujoči premogariji v centralni Pennsylvaniji, nikakor ne odgovarja zahtevam odjemalcev, ki nimajo drugega izvora zaloge. Vred tega morajo odjemalci ne samo čakati na premog, marveč morajo plačevati visoke premije na kurivo.

Med temi odjemalci so predvsem družbe za javne naprave (cestne, železniške, plinarne, elektrarne itd.) v New Yorku.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Zastopniki rudarjev s polja trdga premoga, ki so pogajajo z operatorji zaradi medzne pogodbe, so zavrgli predlog operatorjev, da naj bodo pogodba velja za štiri leta z določbo, da se merda spreminja vsako leto. Zastopniki rudarjev so odgovorili predstavnikom operatorjev, da zahtevajo običajno dveletno pogodbo in merda mora veljati za ta čas.

Konferenca je bila soproj suspendirana za teden dni in zastopniki rudarjev so odpotovali v Seranton, Pa., kjer se udeležijo konvencije Pennsylvanske delavske federacije.

COMPERS PROTI USTANOVI TVI KROJAŠKIH DELAVNIC V RUSIJI.

Organizirani strojniki se pridružijo načrtu.

Washington, D. C. — Ameriška delavska federacija ne odobrava resolucije, katero je konvencija krojaških organizacij soglasno sprejela za ustanovitev krojaških delavnic v Sovjetski Rusiji s kapitalom enega milijona dolarjev. Samuel Gompers je rekel, da organizacija lahko stori to, ako hoče napraviti kak dobiček s tem; to ji je presto.

"Ako hočejo zaslužiti šlane krojaške organizacije pod boljševisko tiranijo, je to njih briga in oni bodo nosili odgovornost," je izjavil Gompers. "Gotovo, glavno odgovornost bodo nosili voditelji, ki hočejo spraviti ameriške krojače v Rusijo. Ako hočejo stopiti v kako kapitalistično zvezo s Sovjetsko Rusijo, je to njih zadeva. Ta zveza s Sovjetsko Rusijo nima nobenega stika s Ameriško delavsko federacijo."

Sicer pa krojaška organizacija ni niti zahtevala kake sankcije svoje resolucije glede ustanovitve krojaških delavnic v Rusiji od Samuel Gompersa in najbrže tudi ne bo.

William H. Johnston, predsednik mednarodne unije strojnikov, je izjavil, da bo organizacija strojnikov tudi stopila v zvezo s krojaško organizacijo in pomagala financirati to podjetje. Johnston je rekel, da se je v tej zadevi pogovarjal s Hillmanom že lansko leto, kar je pa bilo samo provizorično.

PRESTAR ZA DELO — ŠEL JE V SMRT.

Chicago, Ill. — Carl Sommer, stanujoč na 2845 W. 23 St., se je v torko jutraj obesil v svoji spalnici. Bil je star 77 let in zadnje čase je tožil, da ne more več delati.

SENATOR BORAH ZOPET ZAHTEVA PRIZNANJE SOVJETSKJE RUSIJE.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Senator Borah je v ponedeljek predložil resolucijo v senatski zbornici za priznanje Sovjetske Rusije. Resolucija je bila izročena odseku za sunanje zadeve. Borah je dejal, ko je utemeljeval svojo resolucijo, da sta potrebna dva koraka za rekonstrukcijo Evrope. Prvi je, da Združene države priznajo rusko sovjetsko vlado, drugi pa je, da se spremene odškodninske točke v versalski pogodbi, tako da bo Nemčija lahko plačala. Borah je rekel dalje, da ima evropska ententa pod gospodstvom Francije dva programa, ki bosta uničila entento. Prvi je, da se uniči Nemčija, drugi pa, da se Rusiji z oboroženo silo usili stari caristični režim.

ZAKON PROTI OTROŠKEMU DELU NI USTAVEN!

Najvišje sveto sodišče je soproj zavrnilo zakon, ki je imel varovati otroke izkoriščanja.

ZAKON ZA ODBAVČENJE BORELIJANOV JE TUDI PROTIUSTAVEN!

Washington, D. C. — Vrhovno zvezno sodišče je ponovno razveljavilo zakon proti otroškemu delu, ki je bil toplot sprejet leta 1919. Zakon je določal, da otroci, ki še niso dopolnili 14. leta, ne smejo biti vpisani v tovarnah in delavnicah, dočim morajo otroci, ki delajo v rudnikih in kamnolomih, dopolniti 16. leto. Delodajalec, ki krši zakon, mora plačati 10 odstotkov davka od čistega profita, katerega grejme iz otroškega dela.

Vrhovni sodnik Taft, ki je obelodanil razsodbo, da zakon se ne vjemata z 10. dodatkom k zvezni ustavi glede davkov. Po mnenju sodišča ne more kongres naložiti davka, čigar uveljavljenje zavisi od policijskih oblasti posameznih držav.

Zakon je torej "protiustaven" zaradi tega, ker mora delodajalec plačati kazni v obliki posebnega davka, če ga krši.

Na drugi strani je pa vrhovno sodišče proglasilo neustavnim tudi zakon, ki določa davek na borsna mešetarjenja s pšenico. Ta zakon je imel nekoliko štiti farmarje pred borsnimi pljaskami, ki določajo ceno pšenice še predno dozorijo na polju.

V obeh slučajih so zmagali kapitalisti, ki bodo soproj brez skrbij izjemali profit iz otrok in igrali na borsah za pšenico in druga žita.

Vrhovno sodišče je dalje razsodilo, da je 80 centov za tisoč kubnih čevljev plena, ki se rabi za kurjavo in razsvetljavo, konfiskatorična cena. To pomeni, da so plinarske družbe upravičene računati več za plin in občinske oblasti jim ne smejo tega braniti.

Tretja zmaga za kapitaliste! Najvišje zvezno sodišče je ponovno pokazalo, da je dobra institucija za profitarje. Ljudstvo se naj gre solit!

Evropski državniki sami bedaki!

London, 15. maja. — Časnikarski poročevalec za londonski list "Daily Herald" je obiskal George Bernard Shaw in ga vprašal, kaj je njegovo mnenje o predlogu L. Krasina, da naj bo on (Bernard Shaw) ali pa Anatole France predsednik mednarodne komisije za proučevanje ruskih dolgov in kredita. Mr. Shaw je odgovoril, da bi bilo veliko boljše, ako bi bila v tej komisiji samo on in Anatole France. "Toda," je dodal, "ne verjamem, da bi midva mogla kaj opraviti. Midva sva preveč razumna, dočim so naši državniki sami bedaki!"

VRHNO

Chicago in okolice: V štirtek večidel jasno in gorko. Južnopadni in južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 68, najnižja 58. Sonce izide ob 5:28, zaide ob 8:04.

ZADRUŽNO STAVBINSTVO JE STRAH FINANČNIKOV.

Stavbinski velepodjetniki in finančniki sklicali konferenco za rešitev stavbinskega vprašanja.

USTANOVITEV NOVE ORGANIZACIJE STAVBINSKIH PODJETNIKOV.

Washington, D. C. — (Federated Press, Laurence Todd). — Ako hočemo verjeti stavbinskim velepodjetnikom, finančnikom, stavbinskim inženirjem, arhitektom in drugim, ki so voditelji stavbinstva, tedaj se bo stavbinska industrija reformirala. Uradna reformacija industrije, ki vpluše nad 11 milijonov oseb v Zdr. državah, bo izvedena na konferenci, ki je sklicana na 19. in 20. junija. Konferenci bo prisostvoval trgovski tajnik Hoover in Franklin D. Roosevelt, demokratski kandidat za podpredsednika pri zadnjih volitvah. Franklin D. Roosevelt bo izvoljen za predsednika nove organizacije stavbinskih podjetnikov, ki se bo imenovala American Construction Council.

Gnile razmere v stavbinski industriji, v katero je nekoliko posvetil Lockwoodov stavbinski odbor v New Yorku, in razmere v stavbinski obrti v Chicago, ki so nastale valed Landisovega mešnega odloka, so privedle razumnejše stavbinske podjetnike, inženirje, arhitekta in odbornike stavbinskih uniij do spoznanja, da je treba precej "čiščenja v njih hišah". Priznavajo, da se bo združno stavbinstvo kot je v zamahu v Angliji tudi tukaj razvilo, valed česar bodo stavbinski velepodjetniki in špekulirali precej močno prizadeti, ako ne bodo zadovoljili one, ki vložijo denar v stavbo. In strah pred združnim stavbinstvom je privedel stavbinske velepodjetnike do tega, da so pričeli resno razmišljati sedanjo situacijo stavbinstva.

Stavbinski velepodjetniki sami priznavajo, da primanjkuje stanovanjskih hiš v Ameriki za deset milijard dolarjev. Del krivde pomanjkanja stanovanjskih hiš vračajo na ljudstvo, ker radi previšokih stavbinskih stroškov ni hotelo graditi, drugi del pa na razne organizacije stavbinskih podjetnikov in na podjetnike, ker so bili nezmožni priti v okoliščini situaciji. Sedaj, ko se je ustanovila ena organizacija stavbinskih velepodjetnikov, upajo izveči stavbinsko obrt iz blata, v katerega je zavonila. Za rešitev tega težkega vprašanja imajo več načrtov in reform. Prva reforma so nekaka pravila za vse stavbinske podjetnike, katere bodo morali sprejeti, v kar jih bo prisilila nova organizacija. Hoover svari namreč stavbinske podjetnike, da jim grozi "črn oblak" in da le "odločna volja" lahko preprodi ta "oblak!".

Druge reforma bi bila nekaka statistika, da bodo vedno znali o splošnem položaju v stavbinstvu in primerni razdelitvi moči. Tretja reforma se pa tiče zelo delikatnega problema, kajti stavbinski velepodjetniki pravijo, da zelo primanjkujejo stavbinski mehaniki. Valed tega, pravijo, bo treba pomagati delavskim organizacijam, da bodo vzgajale stavbinske mehanike. S tem vprašanjem se bo pa lahko bavil stavbinski oddelek Ameriške delavske federacije, ki se snide v Cincinnatiju mesec preje kot se vrši seja organizacije American Construction Council. Dosedaj so odborniki stavbinskih uniij vedno radi pošiljali, kar so jim rekli delodajalci.

V organizaciji American Construction Council je deset skupin, med katerimi so mezdni delavci le ena skupina, ki imajo volilno pravico. Te skupine so: arhitekti, inženirji, stavbinski delavci, splošni podjetniki, tovarnarji stavbinskega materiala in stavbinske opreme, prodajalci stavbinskega materiala in opreme, poročevalci in zavarovalne družbe, trgovci z zemljišči, stavbinski departmenti javnih ustanov in stavbinski departmenti zvezne in državne vlade. Organizacije American Institute

(Dalje na 2. strani.)

ŠTIRI RESOLUCIJE V KONGRESU ZA AMNESTIJO POLITIČNIH JETNIKOV.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Žene in otroci političnih jetnikov, ki se primorali v Washington iz vseh krajev Amerike, so petkrat pokušali priti v Belo hišo, da predložijo prošnjo Hardingu za pomilostenje svojih očetov, toda Harding jim je petkrat zabil vrata. Zdaj so se otroci obrnili na kongres in z dobrim uspehom. Štiri resolucije so bile predložene v senatu in spodnji abornici za amnestijo vseh političnih jetnikov. Resolucije so predložili senator Ladd iz Severne Dakote in kongresniki Griffith demokrat, Cooper (republikan) in London (socialist). Vse resolucije so identične in zahtevajo, da predsednik takoj izpusti iz zaporov 114 jetnikov, ki so krili vojne zakone, kateri niso več v veljavi.

UNIJA PRESKRBELA ŠOTORE ZA STAVKARJE.

Poslala je 200 šotorov kot prvo pomoč v osrednjo Pennsylvanijo.

PRESKRBELA BO VSEM, KI SO IZGANI IZ STANOVANJ.

Cresson, Pa. — (Feder. Press, Art Shields.) — Za prvo silo je premogarska organizacija poslala 200 šotorov v osrednjo Pennsylvanijo onim stavkarjem, ki so bili izgnani iz kompanijskih stanovanj. To je prva pošiljatev, odkar je vojni tajnik odredel proknji John Brophyja, da naj da na razpolago vojaške šotore.

Pošiljatev šotorov je odgovor ali protirok proti najnevarnejšemu orožju, katerega se podjetniki poslužujejo v boju proti delavcem, namreč izgon iz kompanijskih stanovanj. To orožje do strši premogovniških podjetnikov in v Pennsylvaniji tako uspešno kot je v Zapadni Virginiji; kajti premogariji v Pennsylvaniji imajo v veliki večini svoje domove, kar pa ni slučaj v Zapadni Virginiji. Od 43,000 organiziranih premogarijev v Pennsylvaniji stanuje komaj tretjina v kompanijskih hišah. V krajih, kjer premogariji niso bili pred to stavko organizirani, je pa od 50 do 70 odstotkov premogarijev, ki so imeli v najemu kompanijske hiše.

Dosedaj je bilo izdanih do 2000 povelj za izpraznitev kompanijskih hiš; toda vsa ta povelja niso bila izvršena in v resnici je bilo le par sto stavkarjev iztranih iz stanovanj. Povelja od strani premogovniških družb se lahko smatrajo bolj grožnje kot pa bi jih družbe v resnici izvedle. Kajti družbe dobro vedo, da s tem le še podžigajo rudarje, kajti premogar, ki je bil iztrian iz kompanijskega stanovanja, in ki je dobil takoj drugo stanovanje, ne pozabi tako hitro tega.

Predsednik Brophy je izjavil, da je organizacija sedaj dobro preskrbljena s šotori in da lahko odpomore vsem družinam, ki so izgnane iz stanovanj. Šotore bo pa organizacija poslala v samo take kraje, kjer je vse kompanijsko, ker v takih krajih premogariji ne morejo dobiti stanovanja. Dosedaj iztrani stavkarji in njih družine iz kompanijskih hiš so v veliki večini dobili stanovanja pri premogarijih, ki lastujejo svoje domove, nekateri so dobili stanovanja pri prijateljih farmarjih, drugi pa stanujejo v dvoranah, ki so last delavskih organizacij.

Odvetniki organizacije so takoj v začetku stavke svrtili organizacijo, da naj pripravi vse potrebno za stanovanje stavkarjev, ker ni pravne poti v slučaju, da so premogariji iztrani iz kompanijskih hiš nenaodoma, ker so nekateri premogariji podpisali izjavo, da morajo v petih dneh odpovedi zapustiti stanovanje. Premogovniške družbe so namreč kaj rade poslušujejo te zvijače pri oddaji kompanijskih stanovanj premogarijem, namreč da je v pogodbi klavzula, da mora premogar zapustiti stanovanje v petih dneh, ko je dobil obvestilo od kompanije. In ta klavzula razveljavi splošno

(Dalje na 2. strani.)

Amerika odklonila vabilo zaveznikov.

Državni tajnik Hughes je hitro odgovoril ententi, da Združene države ne bodo udeležene na haški konferenci, ki ne bo nič drugega kot brezuspešno nadaljevanje genovske konference. Rusija je obvestila zaveznike, da se udeleži haške konference le s pogojem, če bo imela vse tiste pravice kakor druge države. Sovjeti so proti temu, da ne bi smeli sklepiti separatnih pogodb do 26. oktobra. Genovska konferenca umrje najbrže že ta teden.

Genova, 16. maja. — Lloyd George in Schanzer sta bila danes presenečena, ko je prišel odgovor ameriške vlade, da odklanja vabilo na novo konferenco v Haagu. Zavezniški diplomatje so zelo poparjeni.

Washington, D. C. — Združene države so soproj odklonile vabilo entente na konferenco v Haagu. Državni tajnik Hughes je odgovoril diplomatom v Genovi, da haška konferenca bo druga genovska konferenca.

Hardingova administracija je prejela Childov kablagram v ponedeljek predpoludne in popoldne je bil odgovor že poslan v Genovo. Child je kabiliral, da so zavezniški sprejeli sugestijo v ruski spomenici z dne 11. maja glede imenovanja mešane komisije, ki ima rešiti vprašanje ruskih dolgov, kreditov, nacionaliziranih inozemskih podjetij itd. Zavezniški so dalje sklenili, da se povabijo vse države, izvenem Nemčije in Rusije, da pošljejo zastopnike v Haag, kjer se 15. junija odpro preliminarna razmotrivanja o programu komisije izvedencev, ki se potem snide s rusko komisijo. Zastopniki se dogovore na preliminarnem sestanku, dali hočejo njihove vlade prisostvovati omenjeni komisiji. Izvedenci morajo dati njihova priporočila najkasneje v treh mesecih od 26. junija in če vlade, ki so zastopane v komisiji, ne odobri njihovih priporočil najkasneje v enem mesecu, to je do 26. oktobra t. l., sme potem vsaka vlada skleniti separatno pogodbo s Sovjetsko Rusijo, ako hoče. Do tega časa pa vlade ne smejo priznati ali podpirati privatnih pogodb med njihovimi državljani in rusko vlado. Vlada Združenih držav je povabljen, da pošlje svojega zastopnika v Haag.

Državni tajnik Hughes je odgovoril, da je ameriška vlada skrbno pretehtala vabilo, ki ga je poslal predsednik genovske konference, kakor tudi pogoje glede sestanka zavezniške komisije ekspertov z Rusi v Haagu. Ameriška vlada ponovno izraža globoko prijateljstvo ljudstva Združenih držav napram ruskemu ljudstvu in želi, da bi Rusija gospodarsko okrevala. Ampak vlada Združenih držav ne vidi, da bi mogla kaj pomagati Rusiji na predlagani konferenci v Haagu. Ta konferenca je pod drugim imenom nadaljevanje genovske konference in imela bo ravno take težave kakor v Genovi.

Dalje Hughes ponavlja, kar je že povedal, ko je administracija odklonila prvo vabilo v Genovo, da "prvi koraki ruske rekonstrukcije morajo priti iz Rusije same." Rusija mora vpostaviti stari sistem produkcije. Končno je Hughes namignil v svojem odgovoru, da je Amerika pripravljena pomagati ententi postaviti Rusijo na noge, ako ententa sprejme ameriško stališče napram sovjetskom.

Genova, 16. maja. — Sovjetski delegat Rakovskij je soproj sporočil, da ruska delegacija sprejme načrt za nadaljevanje pogajanj v Haagu potom komisije, v kateri bodo zastopane vse države s enakimi pravicami. Rusi nasprotujejo načrtu zaveznikov za dvojno komisijo in so proti temu, da Rusija ne bi smela sklepiti separatnih pogodb do 26. oktobra t. l.

Rakovskij je dalje dejal, da bo haška konferenca ravno tako brez uspeha kakor je bila genovska, ako zavezniški ne sprejmejo predloga Rusov za eno samo mešano komisijo, ki se naj bavi s finančnimi zadevami med Sovjetsko Rusijo in zunanjim svetom. Rusi

(Dalje na 2. strani.)

DELAUSTVO MORA NOSITI STROŠKE VOJNE.

Iztrianiti je treba iz delovnega ljudstva največ, kar je mogoče.

IZJAVA ZASTOPNIKA BRITSKIH KAPITALISTOV.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Na konvenciji, katero je sklicala trgovska zbornica Zdr. držav, je Arthur Balfour, zastopnik angleške trgovske zbornice, javno priznal, da delavstvo mora nositi vsa bremena sadnje vojne. To pomeni, da mora delavstvo s svojim delom in s varčevanjem življenjskih potrebščin plačati vojne dolge, katere so napravile države v sadnji vojni.

Balfour je izjavil namreč, da edina pot za plačanje vojnih dolgov in stroške reparacij je, iztrianiti iz produktivnega ljudstva kolikor največ mogoče, kajti ljudstvo, ki plača vse, naj plača tudi to, kar je treba povečati produktivno silo delavstva in vpsoliti v industrije vse, kar poveča produkcijo. Ako se tega ne poskušamo, je pa treba smanjšati življenjske stroške. Nadalje je izjavil, da je v nekaterih delalah luksus v nasadnem življenju dosegl tako visoko stopnjo, da je edina jot, da se vdrži večja produkcija na strani delovnega ljudstva, in sicer večja, kot je bila v zadnjih letih. "Pažiti moramo na naše domove in življenje naših različnih narodov in na vrgojo naših otrok; delovati moramo na to, da bomo vrgojili državljane, ki bodo pripravljeni na negotovost, ki je še pred nami". Nadalje se je bridko pritožil čes socialno zavarovanje in brezposelnostno podporo in druge odredbe, katerih je bilo delavstvo v Angliji deležno sadnja leta. Priznal pa je, da je zelo težko nastopiti proti takim odredbam onim, ki so odvisni od delavskih glasov pri volitvah in da bi zelo težko stopil pred volice, ako bi glasovali ali nastopili proti. Toda, to je pa treba odpraviti, ako hočemo izboljšati trgovino, je izjavil.

Nadalje je povedal Balfour, da je britska vlada žala smagovalna iz boja med delavstvom in kapitalisti in da delavstvo sedaj drage volje direktne pogodbe z delodajalci. Nadalje je povedal v veliki zadoščenju svojim tovarišem na konvenciji, da je izginil iz vseh angleških delavskih organizacij "komunizem" in "bolševizem". Izjavil je še celo, da je "delavstvo v Angliji prišlo do pripravljenosti, da je veliko boljše izrabiti svoje sile in finance za politično akcijo kot pa za direktno akcijo."

Sovjetska vlada za varstvo privatnega premoženja.

Moskva, 15. maja. — Sovjetski izvrševalni odbor je dal nalogo posebni komisiji, da izdela zakon, ki bo dal sledede pravice državljanom sovjetske republike:

Izvrševati trgovino in obrt; laetovati, prodati, kupiti in dati v najem manjša stanovanjska poslopja; graditi na najetih stavbiših, potem ko dobijo dovoljenje od mestnih oblasti; lastovati denar in osebno premoženje; izvrševati postavne pogodbe, katere bodo protektirane od sodišč.

Opozicija proti tem pravicam državljanov sovjetske republike je bila le mala, katero je vodil Razanoff, zastopnik delavskih strokovnih uniij, ki je izjavil, da on smatra to vračanje nazaj v kapitalistični sistem.

S fronte naših rudarjev.

(Izvirna poročila).

Nakane podjetnikov.

Lowber, Pa. — Sedem slovenskih družin in nekaj samecev je v tukajšnji naselbini. Imamo dva rova, ki pa oba ne obratujeta od 20. aprila. Eden rova je last Westmorelandske premogovne družbe, v katerega sicer še pohaja kak ducat belih in črnih kompanijskih privrženec. Omenjena kompanija je napovedala šestim družinam, da se morajo preseliti iz kompanijskih hiš. Dne 7. maja je hodil deputij s knjigo v roki in nagovarjal delavce, naj bi se podpisali za vrnitev nazaj na delo. Oglaseval je, da je stavka izgubljena in da je superintendent pri volji skličit sejo, da bi podpisal pogodbo na sodišču za eno leto. Ni smotila ta vaba naših vrst in ostali smo trdni. Deputij pa, ki je iskal podpise je skupaj s dvema svojima bratema še tisti dan dobil podpis. Pogledali so bili malo pregloboko v kozarec in zapustiti so nas morali.

Naša kompanija ima še več takih deputijev, ki pa nimajo česa tukaj počenjati, kajti vsaj dosedaj še ni bilo slišati o kakih namirih.

Drugi tukajšnji rova je last Lowber Gas in Coal Co. Tja dobivajo stavkoke od drugod. Dne 2. maja jih je prišlo iz Pittsburgha 14, toda oni niso bili stavkoke, temveč organizirani delavci. Presenečeni so bili, ko so došli na tukajšnje policijsko in so bili sprejeti po državni policijski ter kompanijskih hlapčevih. Obetali so jim, da gredo v farmarsko majno, kjer se kopije premog same za šole in bolnišnice. Zvečer so prišli, drugi dan pa odšli, nekateri pa še celo ponoči. Dva dni na to so še zopet pripeljali 10 črnecov, od katerih so se tudi še vrnilli štirje. Danes sem zopet videl dva črnca, spremljana od deputijev. Tudi ta dva sta še obljubila, da se vrneta odkoder sta prišla. — Stavkar.

Nodite trdni na stavki!

Garrett, Pa. — Stavka pri nas poteka lepo mirno, da nimamo prav nikake sitnosti. Dela le par kompanijskih privrženec, njih pa pustite pri miru in bodo z njimi obračunali le tedaj, ko bo stavka končana. Tedaj bodo morali pobrati šila in kopita ter odtiti naprej od tod.

Dne 11. maja sem bil na shodu v bližnjem mestu Mayerdale in videl, veliko novih članov, ki so naš pristopili k organizaciji. Pri shodu so nastopili dobro govorniki, posebno James Marks, predsednik 2. distrikta. Karal je rudarje, ker niso trdni v organizaciji, posebno one pri rovi med Mayerdale in Lehigh Boory, ki pristopijo v organizacijo, so v nji kakor tri dni, nato pa zopet gredo na delo. Gotovo se bodo kesali nad takim početjem, a sedaj jim ne gre v glavo, da bi počakali mesec ali več doma. Kesanje bo nastopilo, ki ne bodo mogli obratovati kot organizirani rudarji in bodo morali lakati še kakšno nojnisko rovo, ki pa bodo redki in si sami lahko mislijo, kako žalosten bo tam položaj za rudarje.

V zadnjem mojem dopisu se je urinila mala pomota. S čebelarstvom se ne pečam, kot je stalo zadnjič v Prosveti, ker jaz sem pisal o čevljarstvu, spak pa mi je preobrnil besedo. Nato sem dobil več pisem, da bi poslal rojakom med, toda tega ne morem poslati, ker nimam medu, temveč le smole. — Anton Kralj.

Slovenec so se vsi odzvali na stavko.

Conemaugh, Pa. — Kot je po celi Ameriki zastavkalo skoraj vse delavstvo proti rudniški podjetnikom, tako smo tudi mi na stavko tudi rudarji Conemaugh Mining Coal Co., 282 moč nas je pustilo delo kot bi to storil en sam. Že 3. aprila, nato pa so zastavkali tudi pri Cambria Steel Co., kjer je bilo zaposlenih preko 400 delavcev. Slovenec so se jako lepo odzvali na stavko, samo enega imamo, da je še na strani kompanije. Slovaki in Hrvatje pa se tudi dobro drže. Poljaki so bolj švednili, teh pa tu ni obilo. Nemcirov dosedaj še ni bilo v tej okolici.

Kaj takega kot ravno danes pa še nisem videl. Poljaka, ki stavkajo, je spremljala njegova žena na delo in ob 3. uri popoldne je zopet šla po njega, da ga sprejme s dela domov. Od stavkarjev je bil ta moč naznanjen, da nosi s seboj orožje, ko hodi na delo in moč postave ga je počakal, ko se je vračal domov. Zgodilo se je, da je nekak poštenec, kajti odpušal ga je z jeto. — V nasel-

bini imamo vsa dva "kozaka", torej ravno toliko, da spoznamo, kakšni so. — Stavkar.

Orodje naj bo v rovih.

Wharum, Pa. — Stavks poteka mirno in nobenega stavkoka za nimamo. Parne piščali nas ne kličejo več na delo odkar je prišla stavka. Superintendent je za družbo izdal neke letake, naj gremo po svoje orodje v majno, toda nikdo se ne zmeni zanj. Naj le leži po jamah, nam je naročil organizator, kajti unijeki rovi so na stavki in mi bomo naše orodje rabili le po unijekih rovih.

Kakor vidim iz časopisja, ni povod tako mirno kot je tu, ker kompanije imajo dosti denarja za razbitje stavk. Dobro plačajo najete in prepeče, da delavca pa imajo batine. Ne bo dolgo, ko jih bo i to veselje minulo. Svaka sila do vremena. — Stavkar.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Stavka opekarnarjev; državna milica poslana v stavkovni okoliš. V opekarnah v Haverstraw, N. Y. — 35 po številu — je izbruhnila stavka; zastavkalo je 1000 črnecov, ki zahtevajo povišanja plače od \$3.80 na \$4.50 na dan. Takoj, ko je izbruhnila stavka, so bile poslane čete državne milice, da "čuvajo mesto". Podjetniki so takoj pričeli gvariti stavkoke, večinoma same črne iz južnih držav.

Konvencija organiziranih železnarskih delavcev. V Detroitu se vrši konvencija organizacije Amalgamated Iron, Steel and Tin Workers. Splošno razpoloženje konvencije je, da bodo delavci organizirani v tej uniji obdržali sedanje plače in mogoče dobili kako povišanje kljub ostri gonji za "odprto" delavnico. Niti enemu ne pride na misel kako znižanje plače in konvencija bo sprejela s malimi spremembami isto, plačilno lestvico kot je bila lansko leto. Predsednik Tighe je poročal, da bo organizacija prišla s intenzivno kampanjo za organiziranje vseh delavcev vpisanih v železnarski in železnarski industriji kakor hitro se razmere nekoliko izboljšajo. V blaginji je ostalo še \$72.000 iz zadnje stavke.

Nasprotje proti gradnji glavnega urada železnarskih delavcev. Organizacija delavcev, ki popravljajo železniške proge, je sklenila sgrajiti svoje uradno poslopje v Detroitu. Nekateri člani te organizacije so pa vložili prošnjo za sodnijsko prepoved proti temu načrtu, češ da organizacija ne sme porabiti svojega denarja za zgradbo poslopja. Okrožni sodnik Guy M. Chester je odklenil izdati sodnijsko prepoved.

Lastniki parnikov hočejo znižati mendo mornarjev. Lastniki parnikov v Avstraliji zahtevajo znižanje plače vseh uslužbenec na parnikih. Organizirani uslužbenec so pa odgovorili na to zahtevo s svojimi zahtevami za povišanje plače in boljše delovne razmere na parnikih. — V Novi Zelandiji so lastniki parnikov prišli s isto zahtevo na dan, namreč da se menda mornarjem zniža; unija je pa predložila zahtevo za povišanje plače in ne znižanje.

Vseavstralski kongres strokovnih unij. Avstralski odbor akcije je razposlal apel na vse strokovne unije v Avstraliji, da naj pošljejo svoje delegate na vseavstralski kongres strokovnih unij, ki prične zborovati 26. junija v Melbourne, Avstralija. Glavne točke tega kongresa bodo: razprava o poročilu za socializacijo industrije, ustanovitve delavskih dnevnikov, o korakih, katere naj delavstvo zavzame za preprečitev vojne, o poročilu odbora akcije, delovne ure in mende, delavski raziskovalni biro, industrijsko organiziranje in poročilo strokovnih odborov za združenje posameznih unij.

Japonska se pogaja s Rusijo. Genova, 15. maja. — Visokont Iši, načelnik japonske delegacije v Genovi, je naznanil politični komisijski genovske konference, da vodi pogajanja s sovjetsko vlado glede odpoklica japonskih čet iz Sibirijske. To naznanilo je sporočilo genovski konferenci, ko se je ista ravno bavila s sklicanjem konference velšakov v Haag. Konferenca se je namreč bavila s predlogo, da nobena država ne sme skleniti kake separatne politične pogodbe s Sovjetom; izveste so le pogodbe, o katerih so se pogajali še pred 10. aprilom. Visokont Iši je izjavil, da bo pogodba s Rusijo tudi gospodarska in ne samo politična, ker se vrši pogajanje o gotovih pravicah japonskih državljanih v Sibiriji, potem ko bodo japonske čete odpoklicane.

OBRAVNAVA PROTI RUDARJEM V W. VIRGINIJI.

Četa v boju z rudarji so bile pod poveljstvom šerifa.

OBRAVNAVA PROTI BLIZZARDU SE BLIŽA H KONCU.

Charles Town, W. Va. — "Vse čete, ki so bile v boju z rudarji, so bile pod direktnim poveljstvom šerifa Don Chafina iz okraja Logan", je izpovedal major Thomas B. Davis, poveljnik državnih čet, ki so imele nalogo izvesti prekišod v okraju Mingo. Davis je nadalje izpovedal, da šerif Don Chafin ni dobil nobenih čet iz okraja Mingo, državne milice in ne čete narodne garde. Ta izpoved je zelo važna za zagovornstvo, ker potrjuje, da takoravna vstaja premogarnarjev ni bila tako obsejna, da bi bilo treba poslati milicijske čete. Kljub temu sta bili poslani dve stotni državnice policije iz okraja Mingo, je izpovedal Davis. Četam je poveljeval stotnik J. R. Brokus, kateremu je bilo izrečno ukazano, da naj se javi šerifu Don Chaffinu in da naj se ravna po njegovih poveljih. Zagovornstvo smatra tudi to izpoved za zelo važno, ker iz te izpovedi jasno odseva sovražstvo šerifa Chaffina in državne policije proti premogarnarjem.

Z ozirom na veliko prizadevanje tožiteljstva, dokazati, da so premogarnarji nameravali ugrabiti iz ječe njih prijatelje, ki so se nahajali v okrajni ječi v Mingu je Davis navedel imena takih dvanajst premogarnarjev, ki so bili zaprti v tej ječi.

Tožiteljstvo je sporočilo, da bo obravnava proti Blizzardu končana prihodnje sredo ali pa četrtek. Zagovornstvo se pripravlja, da bo pričelo z zaščitnim prič v petek.

Zaščiten je bil premogarnar Walter Hancock, ki je na vprašanje, zakaj je bil izpuščen iz okrajne ječe v okraju Logan, ne da bi položil varščino, ker je bil obdolžen umora, odgovoril, da morajo to vprašanje zastaviti šerifu Don Chaffinu, ki bolje ve kot on. Hancock je sanikal, da bi bil valed tega izpuščen iz ječe, ker je napravil kako izpoved.

G. W. Akers iz Argosana je izpovedal, da je krajevna podružnica unije plačala 52 dolarjev s čekom za potrebščine, katere so premogarnarji vzeli neko noč. Pri navzkrižnem zaslišanju je izjavil, da je slišal govoriti neke oborožene ljudi v Argosanu, da bodo šli in oprostili jetnike v okrajni ječi v Loganu in da bodo ušli prekomu sodu.

POGUMEN STROJEVOJKA.

Caldwell, N. J. — Izredno pogumnost in hladnokrvnost je pokazal John J. Cotter, strojevodja osebnega vlaka proge Erie. Opazil je namreč kakih dvesto korakov pred vlakom na progi nekega otroka. Odpri je takoj zračne zavore in nato previdno splezal v opredeljeno lokomotivo; ko je vlak privozil do kraja, kjer je bil otrok, je strojevodja hitro zagrabil otroka z eno roko in ga vzel k sebi ter ga tako rekel gotovo smrti. Otrok je star 17 mesecev; ko se je igral na nasipu ob progi, se je preotalil na progo, kjer je nadaljeval z igranjem.

ZADRUŽNO STAVBINSTVO STRAH VELEFINANČNIKOV.

(Nadaljevanje s prve strani.)

of Architects, the Federated American Engineering Societies the Associated General Contractors of America in veliko število drugih skupin, ki so bili zelo aktivne v skupnem pravnem odboru stavbinske obrti, so začeli podjetja.

Delavski odborniki so pripravljali pomagati, da se stavbinska obrt olivi, da se odpravijo razne umazane denarne manipulacije in pretirana konkurenca in da bo imelo splošno ljudstvo koristi od tega. Stavbinski departament ameriške delavske federacije še ni sprejel v svoj program agitacije za združeno stavbinstvo in valed tega imajo bovi in njih pomagači še vedno lepo priliko polniti svoje blaginje s mastnimi dobički — ako bodo znali brzdati svojo lažno počeljivost po dobičku. Radovedni so le, na kak način bo Franklin Roosevelt, ki je spisal konstitucijo za prebivalce na otoku Hajti in jih prisilil z bajoneti, da so jo sprejeli, prisilil delavce sprejeti pravila za stavbinstvo, katere bo spisal.

ORGANIZACIJA PRESHREBELA ŠOTORE ZA STAVKARJE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

no določbo, da ima vsak najemnik trideset dni časa, po odpovedi stanovanja isto izprazniti. Premogarnarji v neorganiziranih okrajih izjavljajo, da nikdar niso imeli prilike štati celo pogodbo, in ako so hoteli štati, jim je družbin uradnik rekel, da naj podpisajo ali pa gredo. Odvetniki pa pravijo, da to na stvari prav nič ne spremeni; ako so družine s otroci izgnane s silo iz stanovanj po kratkem obvestilu ali ako je po hištvu poškodovano, ko ga zmečejo na cesto, odvetniki lahko nastopijo sodnim putem proti kompaniji.

V krajih, kjer so rudarji že dalj časa organizirani, kompanije ne nastopajo s tem orožjem. Izmemo dela le kompanija Kettle Creek Mining Co., ki je v Bitumu izgnala 41 družin iz stanovanj. V splošnem se pa premogovniški magneti obotavljajo izrabiti to sredstvo, kajti oni dobro vedo, da bodo morali sklepati pogodbe z rudarji, ako ne uspejo v sedanjem boju proti organizaciji.

Najslabše v tem oziru je pa v okraju Somerset; nato prideta okraja Cambria in Indiana. V teh okrajih je pristopilo v organizacijo od 1. aprila do 20.000 premogarnarjev. Najslabše sta počenjali družbi Berwind-White in Consolidation Coal Co. Berwind premogovniška družba je obvela 400 premogarnarjev, da se morajo izseliti iz stanovanj, druga družba pa je iztirala iz hiš nad dvesto družin. V Windberju se je izselilo iz kompanijskih hiš nad 200 družin, od katerih je bilo več kot polovica s silo iztiranih iz stanovanj; vsi so dobili stanovanja pri svojih prijateljih, ki lastujejo svoje hiše. V Windberju je situacija za kompanijo zelo neugodna, kajti naselbina je velika in dovolj stanovanj, ki niso pod kontrolo kompanije in valed tega je kompanija prenehala z evikcijo. Nekateri premogarnarji v Windberju so stanovali v kompanijskih hišah nad dvajset let in v tem času so napravili okrog hiše ograjo, postavili kako drvarnico, hley, kur-nike in sploh naredili marsikako popravilo. Ko so se sedaj morali izseliti, so odpeljali vse, kar so sami napravili in pustili le to, kar je v resnici kompanijskega. Ko so se selili, je bilo opazovati vozove, naložene s pohištvo, kizasto ograjo, deskami, koli, kurniki s koki in piščanci, hlevi in drugi stvari. Razjarjeni premogarnarji so pobrali vse, kar so sami kupili ali naredili za časa njih bivanja v kompanijskih hišah.

Najslabše je pa v Ralphetonu, kjer je Quemanahoning Coal Co. absolutni gospodar mesta in lastuje vse. Evikcija v tem mestu pomeni zapustiti mesto in se izseliti v drugo naselbino. V tem mestu je namreč zloglasni Zimmerman absolutni gospodar. In šotori so namenjeni za rudarje v takih krajih.

AMERIKA ODKLONILA VABILO ZAVEZNIKOV.

(Nadaljevanje s prve strani.)

ja absolutno ne sprejme predloga za razvoljavanje njenih ekonomskih pogodb s drugimi državami kot je na primer rusko-nemška pogodba, ki je bila podpisana na Veliko noč v Genovi; to bi bilo poseganje v njeno suvereno oblast in Rusija še ni nikakršna kolonija ententnih velisil. Sovjetska Rusija se strinja s protivojnim paktom, na temelju katerega se vse države zavežejo, da bodo spoštovale sedanje meje, je pa proti vsakemu paktu, za katerim se bi skrivale kakšno imperialistično osvajanje.

Lloyd George je pojasnil kurnalistom, da ententa ne more zabrati privatnim osebam, da ne bi sklepale ekonomskih in industrijskih sporazumov s sovjetsko vlado; dotična klavzula proti pogodbam je naperjena le proti takim separatnim paktom kakršen je oni med Rusijo in Nemčijo, s katerim se priznava sovjetska vlada. Države lahko nadaljujejo trgovinska pogajanja s moskovsko vlado.

POTRES V OREGONU.

Portland, Oregon. — V tukajšnji okolici je bilo žuti mal potres. Ljudstvo je bilo zelo vznemirjeno.

Monarhistični izgredi v Monakovem.

Berlin, 15. maja. — V Monakovem, kjer je torišče vseh monarhističnih intrig in Nemčiji, so izbruhnili v nedeljo zvečer veliki monarhistični izgredi. Monarhisti so obdržali svojo sejo in po seji so se razšli po ulicah. Med izgredniki so bili v veliki večini bivki nemški oficirji. Izgredniki so se uvalili na poslopja, na katerih so bile zastave nemške republike in istrkali zastave s drogov in jih sežgali. Delavci in policija je poskušala izgrede zadušiti, toda monarhisti, ki so bili številnejši, so pregnali delavce in jih obmejavali s kamenjem. Bati se je nadaljnih in silnejših izgredov, kajti delavci so zelo ogorčeni valed teh vandalskih izgredov monarhistov. Že dalj časa prihajajo iz Bavarke resna in vznemirjujoča poročila o delovanju in propagandi monarhistov.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

St. Louis, Mo. — Stavak v Vašem dopisu, ki ne odgovarja faktom, je uredništvo štalo. Kongresniki, to so senatorji in re. prezentantje prejema po \$7500 na leto, ali pa po \$20.54 na dan, viteto s nedeljami in prazniki.

Hastings, Colo. — Uredništvo mora vedeti za ime in naslov vsakega, ki hoče, da bo njegov dopis priobčen. Pošljite Vaše polno ime.

Pittsburgh, Pa. — Knjiga "The Jungle" je popolnoma razprodana in je dvomljivo, če bi jo sploh dobil še pri kakem trgovcu; "The King Coal", nam ni znano, da bi bil preveden v slovenski jezik in da je kje izšel kot knjiga; "Jimmie Higgins" pa lahko naročite pri Književni matici SNPJ ali pa pri upravnstvu Proletarca. — Pozdravi!

"11" cigarette

10¢

Dobre!
Kupi te Cigarette in Prihrani Denar

ROJAK PAJK JE

V trgovini nad 16 let, na tisoče dolarjev razpolje blaga po celi Ameriki pa se ni nikdar slišalo da ni vsak dobil pošteno blago. Kdor od nas enkrat kupi, se kupi. Pošljite brezplačne cenike po celi Ameriki za ure, zlatina, srebrnina, diamante, prstane, dalje prave glasne Columbia gramofone, slovenske in v vseh drugih jezikih gramofonske plošče, zastave, regalice, kape i. t. d.

On je edini pravi zastopnik v Conemaugh, Pa., za Columbia gramofone in plošče.

En sam poskus in prepričali se bode.

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

KIMEL — VSKA (RYE) — BOROVICKA — RUM — SLIVOVKA — TORKALY

Cudovito dobri okus in vonj, ki je narajal nekdanj plačo tako prijazno in popolno je tukaj reproduciran v tem MUTUAL izdelku. Pošljite vaše naročilo takoj in dobili bode NAJBOLJŠI in NAJČISTEJŠI dišavni ekstrakti svet.

1 steklenica dovolj za 3 goste... \$ 1.35
5 steklenic katerokoli vrste dišav in okus... \$ 6.50
10 steklenic katerokoli vrste dišav in okus... \$10.50

Zavarovalnina za svoj 15 centov posebej. Zavezu se polje na C. O. D. ako tako šelite.

Pošljite denar v registriranem pismu. Knapres ali poštne Money Order.

MUTUAL FLAVOR CO.,

2130 Forbes St., Dept. L, Pittsburgh, Pa.

POŠILJAMO denar v stare domovine po dnevni cen.

PRODAJAMO šifarte za potovanja v stare domovine in nazaj, na vse linije.

VAŠ PODPIS

BO imel tako vrednost, kakršno mu boste s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisi največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravičeni tudi nekaj imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno svoto iz vašega tedenskega zaslužka in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost vašega podpisa bo naraščala sorazmerno z vašimi prizadevanji.

POŠILJAMO denar v stare domovine po dnevni cen.

PRODAJAMO šifarte za potovanja v stare domovine in nazaj, na vse linije.

KASPAR STATE BANK

Blue Island Ave., vogel 19. ceste, Chicago, Ill.

Največja slovenska državna banka v Združenih državah.

Kapital in prebitok \$1,000,000.00

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.15 za tri mesece, in za inozemstvo \$6.00.

Naslov na vseh listih mora biti: "PROSVETA"
2087-50 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$4.50, and foreign countries \$6.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi je: pr. (April 30-32) poleg valoga, imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevnikom poteklo naročnina. Ponovite je pravilno, da se vam ne uveljavi list.

KLERIKALCI MED SEBOJ.

Med Slovenci v Ameriki imamo par klerikalnih rogoviležev, ki živijo ob ljudski zaspanosti, da ne rečemo neumnosti, katere se na srečo teh trovov še ne manjka. Klerikalni rogovileži so zbrani okrog dveh lističev, v katere odmetavajo svoje duševne odpadke in jih servirajo pomilovanja vrednim ljudem, ki so primorani čitati dotična lističa.

Duševno obzorje teh pridaničev je obzorje desetletnih otrok; edino zmerjati in klepetati po babje so zmožni. In ne samo po babje; prav po otročje kakor bosopeti pastirčki se zadržajo v mimoidoče, ki se ne brigajo za njihove pabalinske kvante. Vsa njihova kultura, izobrazba in politika je babje kvantanje, otročje zmerjanje in laži, ki jih prodajajo v svojih lističih.

"Prosveta" nima časa, ne prostora, da se bi resno bavila s temi ljudmi. Vedno večja masa zavednega slovenskega delavstva v Ameriki, ki stoji zunaj klerikalne "kempe" in ki se zbira okrog "Prosvete", nam je porok, da klerikalni čevkeči v Jolietu in pri Sv. Stefanu v Chicagu nimajo nobenega vpliva na naše vrste; vse njihovo laganje in zadiranje je zastoj.

Danes jih omenjamo zaradi tega, da vidijo naši čitatelji, kako se njihove nizkotne laži maščujejo nad njimi. Čevkeči neprenehoma čevkajo, da smo socialisti — tukajnji in starodomovinski — "prodali Lahom Trst, Gorico" in ostale primorske kraje (kakor da so bili ti kraji pred aneksijo v naših rokah!). Zdaj pa pride iz stare domovine poročilo, da je bivši klerikalni bog na Slovenskem in znani avstrijski dr. Sušteršič izdal brošuro, v kateri piše, da so klerikalci — slovenski namreč — odgovorni za famozno rapalsko pogodbo z Italijo in da so oni krivi, da je Jugoslavija izgubila Koroško. Dr. Korošec in njegov "koroški kočijaz" dr. Breje sta zapravila Koroško!

Klerikalni bog dr. Sušteršič je zelo odkritosten v svoji brošuri, ki nosi naslov "Moj odgovor". Neumiljeno trga in para klerikalno stranko, rekoč, da so prva leta vojne vsi klerikalni voditelji tako mislili kot on, toda proti koncu, ko se je pričela potapljanje avstrijske ladje, so drugi stisnili rep med noge in postali naenkrat "navdušeni Jugoslavlani", medtem ko je on ostal na ladji in se potopil s njo vred. Sušteršič imenuje sedanje klerikalne voditelje v Sloveniji figamože, njihovo politiko pa figarijo.

Tako obsoja slovenski klerikalec slovenske klerikalce. Vemo, kdo je dr. Sušteršič, ampak resnica je resnica, pa naj jo pove največji lopov. In veliki klerikalni lopov je povedal žarko resnico o klerikalcih, ki niso nič manj lopovski kot je on.

Naši klerikalci v Ameriki naj pa še pitajo svoje slepe pristaše za neumnimi lažmi, da so "socialisti prodali Trst". Dr. Sušteršič piše, da so klerikalci odgovorni za rapalsko pogodbo in da so oni zapravili Koroško. Mi ne bomo rekli, da so klerikalci prodali Trst, kajti rapalski pakt ne vključuje Trsta. Ako je bil Trst kdaj "prodan", ga je "prodal" Wilson v maju leta 1919., ko je v Parizu izdal znano izjavo, v kateri je rekel, da je dovolj, če Italija dobi Trst z Goriško in Istro — zraven je še Wilson omenil, da ima Italija do teh krajev "zgodovinsko pravico" — do čim mora Reko pustiti Jugoslaviji. To so fakta, ki jih klerikalni in še nekateri drugi kričarji ignorirajo.

Trsta ni nihče prodal, pač pa ga je Italija enostavno pograbilila kakor je Rumunija pograbilila Besarabijo z dovoljenjem entente in Amerike. Vsi protesti niso nič pomagali. Čevkanje kričavev v Jolietu in pri Sv. Stefanu, da so socialisti, ki so pomagali pri akciji J. R. Z., krivi, da je Italija anektirala Trst in druge slovenske kraje, je tako smešno in bedasto, kakor če bi kdo obdolžil socialiste, da so zakrivali okupacijo otoka San Dominga.

Smešno pri vsem tem je tudi to, da klerikalni mazači, ki niso storili ničesar za obrambo Primorja, niti prispevali centa na akcijo J. R. Z., najbolj kriče o fondu tistih \$60.000. Klerikalci so imeli svojo "Slovensko narodno zvezo", ki je "reševala narod" v stari domovini in nabirala denar v to svrhu. Ta "zveza" ni do danes objavila nobenih računov. Zakaj kričarji ne zahtevajo računov? Ko je Republičansko združenje objavilo svoj račun spomladi leta 1921., iz katerega je razvidno, kam je šel denar, je jolietški list pisal: "J. R. Z. je saj toliko pošteno, da je objavilo svoje račune, toda S. N. Z. noče storiti niti tega".

Torej zahtevajte račune od svojih "odrešenikov", po metite dobro pred svojim pragom, pogledajte malo na velikanek kup klerikalnega gnoja v stari domovini, skrbite za svoje kivilave organizacije in ne lajajte na poštene ljudi, ako se nočete večno smešiti!

Delavstvo zainteresirano v korporacijah.

(Federated Press, C. A. Moseley)

Vsek treme misleči in razrednozavedni delavec se bo dobro premislil, predno bo kupil kako delniško privatno družbo, v kateri je zaposlen. Nihče ne more biti delavec in kapitalist obenem. Njegov pravi položaj je uravnan po načinu, po katerem služi za svoje vsakdanje življenje. Ako dobi par dolarjev obresti od svojih prihrankov, katere ima naložene na banki, se ne čuti prav nič kapitalista.

Ako kupi le nekaj delnic privatne korporacije, pri kateri je zaposlen, se mu pa vedno trobi na ušesa, da je tudi on zainteresiran v sedanji kapitalistični sistem.

Največ delnic, katere se ponudi delavcem na prodaj, ne da delavcem nobene volilne pravice pri korporaciji. To je navadno izposojanje denarja od delavcev po družbi, in mesto da bi nazvali one dolarje, katere delavec dobi, obresti, jih pa imenujejo dividende.

Posledica, da je kak delavec "delničar" kompanije, katere ga zaposli, je, da je ta takorekoč priključen sprejeti znižanje plače, recimo za pet dolarjev na teden, da mu je zagotovljena dividenda na mogoče \$200 vrednosti delnic, katere bi mu prinesla n. pr. po sedem odstotkov \$14. Ta delavec bi pa dobil na banki, na kateri bi vložil svoje prihranke, po 3 ali 4 odstotke obresti in poleg tega bi pa se bil "moralno" priključen sprejeti utrganje plače.

Na kratko povedano, distribucija delnic med delavce ima namen, vzbuditi v delavcih psihološko mnenje, da so kapitalisti, akoravno niso niti toliko blizu kapitalistom kot je za nohtom črna koža, da so bili poprej, predno so kupili kako delnico.

Od takega delavca, ki kupi delnice kompanije, pri kateri je zaposlen, se zahteva da bi stal na strani kompanije proti manj "srečnim" delavcem v upanju, da ne bo spregledal, da na ta način deluje proti svojim lastnim interesom kot delavec, ki mora služiti svoj kruh v potu svojega obraza.

Delavec, ki kupi delnice od kompanije, pri kateri je zaposlen, ve, da ima pravico kot delničar do dividend in da je njegova dolžnost "stati na strani te kompanije".

Ako kateri izmed delavcev, ki so obenem tudi delničarji podjetja, pri katerem so zaposleni, želi poskusiti, koliko pravice ima kot delničar, lahko poskusi na sledeči način: Po državnih zakonih ima sleherni delničar kakor korporacije pregledati vsaki čas poslovne knjige in račune korporacije, katere je delničar. Delavec, ki si delničar kompanije, pri kateri si zaposlen, kar pojdi v urad kompanije in zahtevaj v pregled poslovne knjige in račune družbe in v posebno še glavno knjigo (ledger) in glavno knjigo, ki je zaznamovana "private", pa bo del takoj svedel, koliko časa ima še delo pri tej kompaniji. Zvedel boš tudi, ali si kapitalist ali si pa pripustil delavcu.

Namen, pridobiti delavce za kupovanje delnic podjetij, pri katerih so zaposleni, je, ustanoviti med delavstvom neko namizljeno aristokracijo, družbo delavcev, ki ne zaveda, da so njih resnične položaje, bodo pripravljene izigravati se proti svojim lastnim tovaršem ne samo v delavnici, kjer so zaposleni, ampak proti delavcem sploh.

In proti temu se mora soperstaviti vsak razrednozaveden in tremozaveden delavec. Že George Washington je rekel, da se je treba izogibati samopani svez. Kot je rekel Scott Nearing, sta samo dve poti življenja — delati za življenje in lastovati za življenje. Delavec mora delati za svoje življenje in on nima prav nič skupnega — ekonomično — s onimi, ki samo lastujejo.

Pred kratkim je uprava Krupovih tovarn v Nemčiji ponudila svojim delavcem na prodaj delnice v vrednosti 250 milijonov mark. Delavski svet delavcev, uslužbenih v Krupovih tovarnah, je pa po kratki seji, ki je bila sklicana valed te ponudbe, odločno odrekel ponudbo.

Stališče teh delavcev je bilo pravo. Sleherni ameriški delavec naj zavzame isto stališče vsaj v temu oziru in obdrži naj svojo neodvisnost.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročili naš dnevnik "Prosveta"?

NEMŠKO-RUSKA POGODBA.

Nastop ruske delegacije v Genovi je ententine državnikale zelo razočaral. Vkljub teškemu položaju, v kojem se Rusija trenutno nahaja, so nastopili ruski delegati, kot delegati vesele, ne kot premaganci, ki so prišli iskati v Genovo pomoči in rešitve.

Že ob otvoritvi konference se je pokazalo, da si stojita nasproti na konferenci dve silni nasprotji.

Na eni strani stoje zapadne države, na drugi pa Nemčija in Rusija. Zapadne države so v tem šile, da se mora rešiti rusko in nemško vprašanje tako, da se štata dva naroda, ki predstavljata večino evropskega prebivalstva in vrst neodvisnih držav. Le v tem je razlika, da so previdnejši Angleži mnenja, da se mora s suženjem lepo razviti, da ne omaga, medtem ko zahtevajo Francozi, kakor Ed Sejklo venomer kos mesa iz njegovega živega telesa, sklenjenjo se na svojo pravico. Po njihovem mnenju naj se vpostavi Evropa tako, da bo žela, oprta na silo francoskih bajonetov, zapadna kapitalistična kasta za dolgo dobo vse sadove dela premagane Nemčije in Rusije. Temu nasproti pa so poudarili zastopniki Rusije takoj s početka, da so sicer za skrajno popuščanje, da pa si obnove Evrope ne predstavljajo na ta način. — Po njihovem mnenju je za obnovo Evrope pred vsem potrebno, da se zagotovi v mednarodnem gospodarstvu izmena blaga tako, da se bo zamenjavalo delo s delom.

Ker francoski delegati o teh protipredlogih niso hoteli nič slišati, so akenili Rusi in Nemci na svojo roko posebno pogodbo o obnovitvi medsebojnih stikov in medsebojni podpori. Rusija in Nemčija ste se tako nali. Zgodilo se je to, kar so vsi uvidevni politiki predvidevali, — o čemur pa so vendar mislili, da se ne postane tako kmalu dejstvo. Ali je to več, kakor brespomembna demonstracija?

Mi si nikakor ne prikrivamo: Moč ententnega orožja je velika in lahko onemogoči vsako obnovo Nemčije in Rusije na teh podlagah. S silo se da vredi Nemčije v gospodarski kaos. Na ta način se da prinesiti Evropi mesto obnove hitre hujše razsulo. Zavedamo pa se, da bi povzročila taka popolna razsulo v Evropi in da bi se zrušile pod temi razvalinami tudi zapadne države.

V tem dejstvu je vsa moč Rusije in Nemčije. V tem, kar ruski delegati v Genovi predlagajo, je edini izhod iz svetovne, gospodarske krize.

Ruski delegati poudarjajo resnico in so zato tako močni, kakor je močna resnica tudi takrat, kadar govore vsi razlogi surove sile proti njej.

Zato je mogoče, da bo zapad svoje prvotno stališče dokaj spremenil in da odide ruska delegacija z Genove s uspehi.

Če pa bi se to ne zgodilo, — potem imamo računati s dolgotrajnim in ostrim bojem med entento na eni strani in med Nemčijo in Rusijo na drugi strani.

Kakšno stališče naj zavzemajo v tem boju države Male entente, ki ležijo med obema novima zveznikoma?

Mi smo kot socialisti proti vsakemu, toraj tudi proti zapadnemu imperializmu. Smo pa proti njemu tudi zato, ker vemo, da bo francoski militarizem za trajno nedorastel ogromni nemški in ruski premoči.

Naša država se nahaja na važnem razpotju. Ako bi se Mala ententa novi svezni pridružila, — bi moral zapad s ogromnim blokom izkoriščenih držav, med koje spadajo tudi "zmagovalci" v srednji Evropi, resno računati in mi bi se pravi obnovi Evrope približali.

Drugače pa bo pomagala pripravljati novo vojno, ki jo bi našla na tisti strani, ki je moralizirala in številčno slabela in koje trenutna premoč se olanja edino na tehnična sredstva.

Kaj bo spregovorilo k taki politiki ljudstvo? — "Naprej."

Italija in Poljska podpisali trgovsko pogodbo.

Genova, 15. maja. — Italija in Poljska sta podpisali trgovsko pogodbo, po kateri ima Italija velike predprave pred drugimi državami. Italija je dobila enake pravice v eksploataciji oljnih polj v Poljski kot imajo druge države. Vse izseljevanje v inozemstvo se mora vršiti po italijanskim parobrodskih črtah in skozi pristanišče Trst.

Meteoriti.

Leti poročajo, da je Viljem Hemsollern — bivši nemški cesar po milosti božji — postal veraki manijak. Moč na čita drugega kot sveto pismo in druge take svete reči. Viljem napreduje. Ako bo také pridlen, lahko še postane svetnik. Saj je bil Bog njegov partner med vojno!

Francoški vladarji, ki so postavili Francijo na glavo, bodo ne dvomno tajili, da je Francija nekoč sapslenila vse posvetne graje, škakom in škofom. Če bi se mogla neurečna zgodovina na kak način sabrati!

Vse kapitalistično časopisje je posvetilo cele strani konju s imenom Morvich, ki je bil zmagovalec v dirki v Kentuckiju sadno soboto. Naslov čes celo stran je naznanil njegovo smago in sila čez tri kolone je povečala njegovo konjsko slavo. Konj je imel na potovanju svoj posebni vlak, svoje strežaje, zdravilnike in krmilice. Njegov gospodar je dobil \$46,775, konj pa slat plošček, vreden sedem tisoč dolarjev. Kaj bo konj počel s slatino, ne pove nihče. Več ko 70,000 oseb je gledalo dirko.

In nekateri ljudje so jemi, še jim pove, da je človek izšel iz živalskega sveta. "Jemi bi morali biti, ker se "civilizirani" človek tako proketo gočasi pomiče iz njihine svojih živalskih sorodnikov.

Stavknjoči tekstini delavci v Rhode Islandu imajo še sedem "indfunknov" nad seboj. To je še lepo številce — nič pa ne škodi, če jih pride še sedem, samo da bi se delavci zdramili in odgovorili na volilni dan s svojim "indfunknom", ki bi se glasil, da morajo sodniki, ki izdajajo "indfunkne" proti delavcem, v pokoj.

Človek, ki rad poklekne pred drugim človekom, se ne sme čuditi, če mu drugi sedi na tilniku. Nauk: ne poklekuj pred nikomur in nikjer, in nihče te ne zaježe.

DELAVCI, ZDRUŽITE SE!

Sušenju potrebuje kapitalizem. Vsa semlja je polna neizmernega bogatstva. Zarjelo se vanjo in v njenih skroviščih najdeš zlata in železa, bakra in svine, belega srebra in črnega premoga. Preorjelo jo, posejelo, pa ti rodi deseteren plod. Prepregel jo s železno mrežo, pa prevaža neizmerna bogatstva, iz kraja v kraj.

Sušenju potrebuje kapitalizem, kajti le sušenj dela za gospodarja, da se more preobjedati, pa strada sam, žida gospodarja sijajne palače, pa polaga sebi kamen pod glavo, tiska gospodarju knjige, napolnjene s vsem znanjem sveta, pa se sam zadovoljuje s mašinami bukvicami.

Sušenju potrebuje kapitalizem; ali sušenj mora ostati le nevednež, ki si je dal potegniti ujetno mrežo čez oči.

Vsako živo bitje hrepeni po svobodi. Človeka je znal človek tako. ponizati, da je izgubil to najmočnejše hrepenenje in se vdal topemu tlačanstvu, misleč, da uživa milost, če dela v službi tujega gospodarja.

Z vsem bogastvom tega sveta ne bi bil kapitalizem dosegel takega cilja, da ni našel pomočnika. Oglasil se je pri njem klerikalizem: Roka roko umiva.

Klerikalizem je vzel človeku znanje, pa mu je dal vero: uspeval mu je misel, pa mu jo je zametil s dogmo. Sugeriral mu je, da ni življenje na tem svetu nič drugega kakor priprava za drugi svet.

Zakaj ne veruje kapitalist, da je treba bede in stradanja, muk in trpljenja za dosego nebelnega kraljevstva? Zakaj ne brani klerikalizem njemu udobnosti in razkošja in izkoriščanja in odiranja množic? Ako sme biti bogatinu ta semlja več kakor solna dolina, zakaj tebi ne, delavec, ki si jo orosil, opojil in oplodil s svojim delom, ki si jo izdivje puščave izpremenil v krasen dom človeštva, katerega vrata so le tebi ostala zaprta!

Delavec trpi! Svoboda kliče tudi tebe. Bogata je semlja, tvoje roke dvigajo zaklade iz njenih globlin, tvoje roke orjejo in žanjejo, tvoje roke izpreminjajo surove rude v kolosa in stroje, v žice in stebre, tvoje roke so

"Prosveta" je silno razburila kazimiriče s člankom "Kulturni boj," katerega je ponatisnila iz "Naprepa". Kar teden dni jih je zopet držala vročina. In bože mi, kaj so vse izklobasali! Revčki, veseli bodite, da "Prosveta" izhaja! Kaj bi vi sploh čekali in čakali, ako ne bi bilo našega in drugih listov, ki so vam trn v peti?

Velebizniško časopisje je umolknilo o stavki rudarjev, kakor da je ni več. To je stara taktika. Nekaj časa udrihajo po delavcih, nato pa utihnejo v cellem zboru kakor na ukaz dirigenta. Kdor čita samo te liste, misli, da je stavka že končana, kar pa seveda ni resnica. Dolžnost delavskih listov je, da gyme resnico, kjer koli vlada zarotniški kapitalistični molk.

Neki trgovec v Kansas Cityju je napovedal bankrot. Vse svoje premoženje je oddal sodišču, prosil pa je, če sme obdržati biblijo. Moč je v resnici bankrotiral — gospodarsko in duševno.

Liberalni kritiki so odkrili, da Harding sledi Taftu. Ali bo prihodnji predsednik sledil Wilsonu?

Ako bi imeli kazimiriči količnik človeškega srca, se ne bi smešili trikrat v tednu. Enkrat bi bilo dovolj. Njihov jolietaki bratce je to spoznal.

Zveza ameriških bankirjev je zaključila, da imajo delavci pravico organizirati se v unijah, toda delavnica mora biti odprta.

Delavci morajo zdaj zaključiti, da imajo bankirji pravico šteti denar, toda banke morajo biti odprte!

Organizacija krojačev, ki živačo moške obleke, je sprejela resolucijo na pravkar končani konvenciji v Chicagu za združenje vseh krojaških in klobučarskih unij v eno samo industrijsko unijo. To je prava pot. Kaj pa delajo delavci drugih unij? K. T. B.

ustvarjajo instrument človeštva. Ogromna je tvoja moč, ako se združiš s svojimi brati, ki so trpinj kakor ti, naj je njih govoriča slovenska, nemška ali francoska, naj je tekla njih sibalka na severu ali jugu, na vzhodu ali zapadu.

Socializem te kliče pod svojo zastavo. Velika je še njegova armada; pridruži se ji še ti, da pride do zmage čim prej.

Socializem te uči verjeti in zapati vase. V množici bratov in sester enakega mišljenja se poveča tvoja moč; vse sile združene v eno pa ostanejo enerģija, katere ne premaga ne pekel, ne kapitalistično zlato. Kajti cekini ne hranijo človeka, tudi milijonarja in božjega zastopnika ne. Če mu tvoja armada odreče kruh, je premagan tisti hip.

Delavec, tovariš! Zastava socializem je zastava boja, a tudi zmage zastava.

Zmaga socializma je tvoja esvoboditev!

Književne vesti.

"Ose" ima v svoji majaki številki sledečo vsebino: Ivan Zorman: Sladkosti življenja (pesem). V pomladnem jutru (pesem). Fr. Kerže: Za solncem. Nevarna potovanja po Aziji. Janko N. Rogelj: Na predzadnji postaji. O človeški glavi. Moč človeka in opija. Življenje naše semlje. O nevarnih sovražnikih. Joe Ambrožič: Grešnica. Martin Panjani: Sever in jug (pesem). A. J. Terbovec: Nekaj iz narave. Priloga: Gospodinski del.

Izgredi v berlinskem gledališču.

Berlin, 15. maja. — Valed vprisornite drame "Patrieide" je bilo ljudstvo tako oslovoljeno, da je bojkotiralo predstavo. Oni, ki so se udeležili, so prinesli s seboj gnjila jajca, paradiznike in druge predmete, s katerimi so pričeli obmetavati igrales takoj v pričetku prvega dejanja. Policija je s velikim težavo izpraznila gledališče; na ulici so se nadaljevali izgredi, ko so prijatelji neznanega avtorja te drame odgovorili s protizgredi.

Sovjetska vlada razoročuje.

Riga, 15. maja. — Poročila iz Moskve se glasijo, da je sovjetska vlada odredila demobilizacijo

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

KAJ JE POVEDAL DR. ŠUSTERŠIČ?

Na 211. straneh priobčuje dr. Šusteršič o klerikalni stranki unišujoča razkritja, ki so tako zanimiva in tako ostra, da bi zaslužila, da se seznanjajo s njimi vsi Slovenci. Še nikdar se ni zgodilo v slovenski politiki, da bi kak politični voditelj tako unišujoče obsodil lastno delo, kakor je to storil dr. Šusteršič. Tako je tudi v tem oziru dosegla klerikalna stranka prvenstvo in čisto pravilno pravi "Novi čas", da dr. Tavčar ne bi bil tega zmožen. Taka politična morala je mogoča paš le v klerikalni stranki!

Bistvo dr. Šusteršičevih odkritij leži v nastopnem:

Klerikalizem je v narodni državi nezmisljivo, ako imajo od njega država, narod in cerkev, korist pa le tropa političnih yeznikov, ki se je polastila vodstva SLS.

Kdo je današnja SLS?

To je samo oski krog ljudi, ki sede večinoma v Ljubljani in v Mariboru in ki imajo stranko popolnoma v rokah. Vsi ostali pristajajo klerikalne stranke pa so izteve te skupine. Duhovščina ravno tako kot kmetje. Po svojem bistvu ni SLS, ni drugače kakor trgovska družba s zelo omejeno zavezo za izkoriščanje načel in idealnega stremiljenja slovenskega ljudstva. Najprej tolarji, to je lastna oseba, potem šele vse drugo.

Uspehi SLS v državi SHS.

Na polju notranje in zunanje politike je doživela SLS v naši državi le izgubljene bitke. Ona je kriva, da je prišlo do Rapalla, samo ona pa je tudi kriva, da smo izgubili Koroško. Dr. Korošec in "koroški košičar" dr. Brejce sta glavna krivca naše narodne nesreče. Oboje je dr. Šusteršič neovrgljivo dokazal. "Eno samo zaslugu jim priznavam brez ovinka" pravi dr. Šusteršič. "Spoznali so se pravočasno, da da se avstrijska ladja potaplja in v pravem času so položili dotlej svetel avstrijski patriotizem, na kar so nemalo ponosni. Žal, da moram ta ponos nekoliko spraviti v sklad s realnostjo. Prve zapuste potapljačijo se ladje — podgane!

Avstrijskantsvo dr. Korošca.

Obširno razlaga dr. Šusteršič svoje stališče do jugoslovanstva i deje. Priznava, da je bil načelni nasprotnik večerške ideje in odločen pristaja habsburske misli. Toda vse to so bili tudi drugi in še celo v večji meri. Dr. Korošec n. pr. je začetkom leta 1917. podajal bolj patriotične izjave kakor sam dr. Šusteršič. In po onem sramotnem shodu ob začetku vojne, ko se je spoznal dr. Šusteršič do tako nizkih hujškarj, da se jih sramuje danes omenjati, mu je pisal dr. Krok: "Vai smo Trojji". Tenor dr. Šusteršičevih izjavjanj je: Vsi smo bili avstrijskanti. Toda jaz sem bil pošteno za stvar in nikdar nisem pozabil na ljudske zahteve, vsi drugi, obojito dr. Korošec, pa so postopali nepošteno in klečepalstvo. Izkreni arhifili so bili le mlado-liberalci. Nad vse težke očitke je izrekel dr. Šusteršič nad dr. Korošcem, ki je zaradi tega dolžan javnosti odgovoriti. Tudi v oni nekrščanski stvari, ko je s pomočjo dr. Šusteršičevega dela splezal kvišku, ga potem zahrbtno zabodel ter mu odrekel pomoč! Molj v tej zadevi pomeni priznanje. Zapomnite si to dr. Korošec. Tudi o dr. Kroku je povedal dr. Šusteršič nekatere nerednosti.

Naša država

je v bistvu zdrava. Politične napake skoraj vseh strank pa so jej silno škodovali. Žalostno je, da vidimo stranke napake le tedaj, kadar so v opoziciji. Država mora spoznati, da je državni interes njegov interes. Usodna napaka je, da se presoja vse po tem ledu: 1.) kasta, 2.) država, 3.) narod. Interes vladajočih je nad interesom države in ljudstva. Predpogoj vsakega ozdravljenja leži v strankah. Drugo je dobra uprava. Tretje in morda glavno je, da je treba vpoštevati posebnosti vsakega plemena in vsake pokrajine. Doseči je treba pošteno spravo med plemeni. Sporazum s Hrvati je nujen. Zavedajmo se, da je onkraj državne skupnosti edino mizerija za vse. Po prihodnjih volitvah se naj izvrši močna grupacija strank. Geslo pomirjenja zavladaj! Amnestija za vse politične pregreške naj se razglasi! Z vsemi sosedi je treba živeti v miru in skleniti s njimi trgovinske pogodbe. Ideal bodi: en narod, ena država od Jadrana do Črnega morja! Jugoslovansko carstvo od Jadrana do Ponta ni prazen sen. Vprašanje republike ali monarhije je bilo rešeno že leta 1918, kar ni na škodo demokraciji. Saj zavidajo republike angleško monarhijo za njeno demokracijo. Sicer pa velja, da je najboljša zunanja politika dobra notranja politika.

Šusteršičevim napakam

je posvečeno v knjigi posebno poglavje. Poglavna napaka je bila, da je bil dr. Šusteršič fanatičen strankar, ki je kril dobra in slaba dejanja klerikalcev. K tem napakam bi mogli dodajati mi še marsikatero druge, ki pa so itak znane in jih zaradi tega ni treba posebej omenjati.

Šusteršičevi nasprotniki

so dvojni: legitimni in nelegitimni. Oni, ki so bili načelno proti njemu, in oni, ki so bili proti njemu, čeprav so bili pripadniki SLS. Ti so zahrbtno politično ubili dr. Šusteršiča, in sicer zgolj iz koristolovstva. Profesor Remec je bil duševni vodja klerikalnega koritarstva. Proti dr. Šusteršiču so nastopili ti ljudje tako, da jih imenuje on volkove in hinavce.

SLS in avtonomija.

Med vojno so pozivali klerikalci skupno z nemškimi nacionalisti vlado, naj vpostavi namesto avtonomne deželne uprave — c. kr. vladnega komisarja. Dr. Krok je bil za strogo centralistično ureditev države. Klerikalno kričanje po avtonomiji je aleparija. Prav nič se ne bi čudil, ko bi ti "jahači" načel zopet — presedlali.

Klerikalne metode.

V ilustracijo klerikalnih metod navaja dr. Šusteršič samo par značilnih primerov, katerih glavni je ta, da si prilastujejo zasluge drugih. Silni so dalje v klevetanju, kar je dokazal znan klerikalen "moralni prerajalec". Za stranko ne iztrjujejo ničesar, kajti stranka jim je molzna kveva. V vsem so le farizeji.

Dr. Šusteršič popisuje nato svoje delovanje. V marsičem je seveda njegov popis enostranski. O deželnem mestu bi se s kmetkega stališča dalo povedati dr. Šusteršiču marsikatero goriko. Toda zabeležimo naj le eno markantno mesto. Dr. Šusteršič pravi, da med tem, ko je on delal, so bili sedanji klerikalni voditelji po vsej Sloveniji znani lenuhi — pijanci.

Zaključek.

Resnica mora na dan. Zaradi tega je napisana Šusteršičeva knjiga. Resnica pa pravi, da so sedanji voditelji SLS, politični verizniki, ki so krivi, da je SLS, največje zlo v narodu. Temeljna zmotnost obstoji v tem, da zamenjujejo nekateri katolicizem s klerikalizmom. Treba se je ločiti od klerikalizma, da se pride nazaj h krščanstvu. Duhovnik naj bo svoboden; če nima veselja do politike, naj se ga ne sili vanjo.

In na vse to molče!

Čisto irelevantno je, iz kakih nagibov je napisal dr. Šusteršič svojo knjigo in ali je umazal s njo tudi samega sebe ali ne, kajti njegove obdolžitve so vsebinsko tako težke, da so dotičniki, ki se še dalje prištevajo članom SLS, s skrivi vseh njihovih grehov, še neusmiljeno ne zljomi palice nad onimi ljudmi, ki se tako brezvestno in frivolno igrajo s ljudsko usodo in z zvišenimi nauki katoliške cerkve. Molj je priznanje in še molče, če naprej dr. Korošec, profesor Brejce in drugi — potem so v vsaki pošteni družbi nemogoči. In nemogoči so tudi vsi oni, ki nimajo toliko močnatosti, da bi jih

SLAVNO STARO ZNANO ZDRAVILO

VILO MNOGIM POMOČA. Tisoče bolnikov na ležalnicih bolnišnic se zahvaljuje za uspeh po vživljanju Evropskega Krvnega Čaja. Mnogokrat razne bolezni kot naprimer: žolčni kamen, rak, zaprtica, slaba prebava; ulčere na želodcu in prebavnih organih, zguba sile do jedi in zguba spanca so vrok za splošne želodčne nerednosti.

Ako se ščitite leni, imate slab okus v ustih, beli jezik, zguba apetita, brezvolja, tedaj bi morali vživeti Evropskega Krvnega Čaja. To je naravno zdravilo in deluje iz vrstno v želodcu, krvi, jetrih in obistih, ter pomaga izvrševati svoje delo organom. Cena Evropskega Krvnega Čaja je \$1.00, katerega se pošlje na naslov po prejetju denarja. Guenther Remec, dr. Co., Collinwood Sta., Cleveland, Ohio. (Adv.)

obsodili, čeprav vedo za njih grehe.

Rapallo in koroški plebiscit, švicarske krave in izigravanje katolicizma niso samo stvari klerikalne stranke, temveč zadeve vsakega naroda. Zato klerikalna stranka ni v stanju, da bi rešila s molkom samo sebe. Pred vodnim stolom zgodovine bo sojena in obsodjena in če molči, še dvakrat bolj.

Najgrša lastnost je figarija in še s to se odene SLS, če molči.

Ne pomagajo nobeno zavijanje in nobeno farizejstvo! Ali proti krivcem — ali s njimi! Tretjega izhoda ni! — Po "Kmetijskem listu".

Ohranitev jezikov s pomočjo fonografskih plošč.

Angleško jezikoslovno društvo v Indiji je sklenilo, da vporabi fonografske plošče za ohranitev raznih indijskih jezikov in narečij. Za zgodovino je velike važnosti, ako je mogoče ohraniti kak jezik tak, kakorčnega je govoril dotični narod; dosedaj je bilo mogoče ohraniti jezik kakega naroda, edino le s črkami, kar je bilo pa vedno zelo nepopolno. Fonografske plošče bodo pričeli izdelovati iz kavčuka mesto iz sedanje mehanice, kajti sedanje plošče so jako krhke, dočim iz kavčuka ne bodo. Angleško jezikoslovno društvo je samo v Burmi vzele 38 raznih indijskih narečij na plošče, 25 v Bombaju, 30 v Biharju in 37 v raznih provincah notranje Indije. Te plošče so potem pomnožili in eno skupino plošč hranijo v vseučiliški knjižnici v Londonu, eno skupino v šoli za orijentalne jezike, eno v britskem muzeju in eno na francoski univerzi v Parizu.

Na isti način bodo hranili na sodiških razne izjave priš, zagovornikov, izreke obsodb in sploh vse, kar so sedaj napisali razni zapisnikarji in stenografi. In ako bo treba ponovno aliati kako izpoved priše, tedaj ne bo treba drugega kot veleti alugi, da naj prinese to in to ploščo, štev. toliko in toliko in aluga jo bo dal na fotograf, navil, odprl in sodni dvor bo lahko aliial pravo in što izpoved priše. Ne bo treba več iskati uradnikom po raznih zaprašenih aktih in prerestavati razne papirje in iskati, kje je spisana ta in ta izpoved te in te priše.

ULJUDNOST VELIKO ŠTEJE V ŽIVLJENJU.

Uljudnost je velikega pomena v življenju. V političnem življenju McKinleyeva uljudnost je bila tako znana, da si je s tem vgladil pot za vse potrebe. "Isdelovatelj-ke Novice" iz meseca aprila komentirajo fakt, da surovost nikdar ne nadkrije višjih zmogčnosti. Glavni predstavniki v industriji od Carnegija pa do Edisonsa, so dosegli svoje višine potom številnih prispevkov, ki kličejo po ljubezni do svojega bližnjega. Carnegij konstatira v svojem življenjskem, da on polaga veliko svojih napredkov na uljudnost. Uljuden prodajalec razreši gore, stopi led in spremeni ozkostransko stajenca v največjega razpisovalca. Večkrat pa oseba, ki je neznosno sitna ni kriva svoje neuljudnosti. Vzroki so čisto enostavni: njegov želodec je izreda. Najkislejša nejedoljva preide kakor hitro pride želodec v pravo zdravo stanje in ravno Trinerjevo grenko vino je najboljšo zdravilo, da prečene vsako nevoljo. To zdravilo vam izišti prebavne organe, povrne slast do jedi in odčene nervoznost. Imajte vedno doma pri rokah Trinerjevo grenko vino, kupite ga še danes pri vašem lekarnarju ali trgovcu z zdravili. (Av. May 17).

NA PRODAJ RAZNE FARMJE.

40 akrov, vse iziščeno. Dobra poslopja. 5 krav, par konj, 150 kokoši, vse kmetijsko orodje in del pridela. Vse za \$5000.

80 akrov farma. Dobra poslopja. 6 krav, par konj, vse kmetijsko orodje. Blizu mesta in poulične kare. Za \$6000.

200 akrov, 18 glav živine, par dobrih konj, vse orodje. Hlisa iz opeke sezidana, velika štala in silo. Vse za \$11,000.

137 akrov. Precej dobro poslopje blizu mesta. Kmetijsko orodje se proda za nizko ceno \$3500.

40 akrov alabo obdelano, poslopje v slabem stanju se proda za \$1000.

Vse to se lahko kupi tako, da se odplačuje tudi na lahke obroke. Pridite v Grand Haven takoj ali nam pišite v angleškem jeziku za pojasnila na naslov: H. B. Proctor Farm & Home Company, Grand Haven, Mich. (Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Žalostnega srca naznanjamo rojakom in sorodnikom širom Amerike, tužno vest, da nam je po kratki srčni bolezni za vedno zaspal dne 23. aprila 1922, naš ljubi sinček

FRANK DRAFTINA

star šest let. Pogreb se je vršil dne 25. aprila t. l. Bil je član Mladinskega oddelka pri društvu "Bratoljub" št. 7, S. N. P. J. v Claridge, Pa. Prijamo se zahvalimo za darovane krasne vence botri Katarini Istenič in enako tudi družini Joseph Jereb. Enako lepa hvala vsem, ki so darovali krasno šopko svežih cvetlic, ter nna tolažili za časa nesreče, ter se vdeležili pogreba v velikem številu. Hvala vsem. Tebi dragi sinček, bodi lahka ameriška zemlja, počivaj mirno. Žalujodi ostali: Math in Marija Draftina, stariši; Mary in Paulina, sestre; Matevž, brat. Vsi v Claridge, Pa. Box 231.

ODGOVOR.

Gornja slika vam predstavlja John Mravljjo, po domače Snadotov Ivan, doma iz Podpeči pri Borovnici. Naj omenim, da me res ni veselilo zakonsko življenje ob strani moša, ki je takoj po poroki povedal, da je bolan in da mora iti k zdravniku, ker je zelo hudo bolan in res se je hodil več tednov zdraviti. Pozneje mi je tudi povedal, da je že dlje časa bolan in da je skoro gotovo obšel valed preveč razkošnega življenja. Torej kakšno veselje naj imam jaz do takega moša? In danes tudi jaz lahko rečem, da sem res srečnejša, da sem stran od takega moša. Da sem se jaz očistila za sredstva, ki se imenuje denar, je pa res čudno, saj si vendar imel denar pri svoji sestri shranjen in ne pri meni. Kolikor sem jaz imela denarja, si mi ga vendar ti sam dal. Svoto, ki sem jo odnesla od tebe, je bila res zelo velikanaka, celih \$60.00 (šestdeset dolarjev). Torej tvoj denar le išči drugje, ali pa se spomni izreka, da kdor hoče denarce imeti, mora doma sedeti, ne pa razkošno živeti. Na tvoje podlo obrekovanje dobim jaz lahko vsak čas dokaze, da je bilo moje življenje v stari domovini pošteno. Da sem za tebe pijačo delala, to ni resnica. Res ga je, da se mi je pri kuhi poneačilo, kar se lahko zgodi marsikateri mladi gospodinjki, ki je še ne izkušena, ker malo jih je, da bi prišle sem in starega še kot učene kuharice, a še posebno pa če se upuketa moja starost 16 let, kot sem bila jaz. Tujaknjni rojaki so se pa ne pričali, da nisem res tako nevarna zver, kot me ti slikaš in so še danes vsi celi in še nobenega nisem obgrizla. V tvojo bližino pa ne pridem več, nikar se ne boj, poskušali so že to drugi, da bi me spravili nazaj k tebi ali vse zamenj, nise njim posrečilo. Ne gre mi iz spomina bolezni tvoja. V kolikor si jaz razumem, na karte se imam pa tebi zahvaliti in soprogu tvoje sestre, ker tudi ti ljubili stotolek in vidva sta me naučila na karte, jaz prej nisem popolnoma nič razumela nanje. Sedaj si prost in lahko zahajaj po navete kamo tebi drago, sicer pa naj omenim, da samó za število se pa res ne oplača biti pri tebi. Kateri iz med naja je bolj razočarani res ne vem, ali ti, ali sem jaz. Josephina Urban, Cleveland, Ohio. (Adv.)

Advert. May 17-24)

SLUŽBO SPREJME

Dobre izveštani upravitelj zadruže ali kooperativne prodajalne. Razume vse nakupovanje in prodajanje blaga kakor tudi vse potrebno knjigovodstvo. Zmožen angleškega, slovenskega in hrvatskega jezika v besedi in pisavi. Ina večletne skušnje v ti stroki. Za pojasnila pišite na naslov: "Grocery clerk," 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

NAZNANILO CLEVELANDSKIM SLOVENCUM.

S tem naznanjam, da bom imel od sedaj naprej vsakovratne mehke pijače in sladoled. Ker imam tudi lep sadni vrt in lepo senoco kot nalašč za izletnike se vam priporočam v obliak v poletnem času. Kaži pot. Vzemite poulično karo Elyria Lorain Road do Stop 41, od tam zavite na levo dve milje do Dutch Rd. in tam je samo par korakov na desno. Ista pot velja tudi za avtomobiliste. Se vam priporočam!

Frank Hočevar, Olmsted Falls, Ohio.

ROJAKI SLOVENCI, POZOR!

Kadar pridete v Chicago in imate kovček ali drugo pohištvo na kolodvoru, ne odrajte se okrog kje boate dobili Ekspresmana, da vam pripelje stvari na določeno mesto, ampak takoj se obrnite na moj naslov 1844 So. Racine ave., ali pa pokličite po telefonu, Canal 4578. To naj velja tudi onim rojakom, ki gredo ven iz Chicago. To delo opravi jaz prav po smerni ceni. Jamčim pa, da bo vsakdo zadovoljen s mojo postrežbo, ker imam že 13 let skušnje v ti stroki. Frank Udovich, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

ROJAKI, POZOR!

Izdelujem prava starokrajaka kosiča iz najboljšega "Hickory" lesa in jih pošiljam po \$1.50. Točnost in zadovoljnost jamčena, ali vam vrnem denar. J. Hribernik, L. Box 28, Glencoo, Ohio.

H. J. FITZGERALD
OSKRBNIK POGREBOV
Miners' State Bank Bldg.
Telefon 61-R. Chisholm, Minn.
Prodajam ravnopravne sveče svetilce, slike in okvirje.

JUGOSLOVANOM V CHISHOLM IN OKOLICI.

Naša Banka vabi vse rojake, da se jo poslužijo v svojih zadevah ker: Je velika in varna banka s vsem premoženjem s svoto nad \$1,600,000. To je banka kjer dobita vse postrežbo. Nali odjemalci so nali priateljli in mi smo vedno pripravljani s veseljem postrežbi, ne le v bančnih zadevah temveč v vseh ostlih kjerkoli mogoče so naše skušnje in moči vam na raspolago.

Vai rojak J. Osbolt je tukaj za vse vaše potrebe, oglasite se pri njemu. Kadar koli mislite o bančnem podjetju tedaj se spomnite na!

FIRST NATIONAL BANK, Chisholm, Minn.

ZNIZANA CENA.

Dospelo je novo suho grozdje.

Muškatel zelo sladke debele jagode, baksa 50 funtov... \$ 6.50
Cipar grozdje, največje in najsladkije jagode, baksa 25 funtov... \$ 4.20
Malo črno grško grozdje, zelo sladko, baksa 50 funtov... \$ 6.50
Vise v rožah, baksa 110 funtov... \$10.75
Brinjeve jagode, trela 133 funtov... \$ 9.20

Z naročilom pošljite denar.

MATH PEZDIR,
Box 772, City Hall Station,
New York, N. Y.

UPRAVNIŠTVO

oponarija vse naročnike in drugo čitatele, naj nikar ne kupujejo nobenih posebnosti iz posameznih oglasov, ki se nahajajo v listu, ker nekateri so direktno sapeljivi. Vsek naj bo zelo previden in se vselej, če je mogoče predno kaj kupi iz oglasov, prepriča. Za vse oglase so odgovorni le oglaševalci sami, nobene odgovornosti ne prevzame upravnništvo in ne lastnik lista. Oglase imamo zato, da nam pomagajo plačati list, kateri je vsek dan dražji v tiskarni in vse povzod. Torej bodite previdni, če se pa nabirajte, tedaj vse to pripišite sami sebi in ne nam. Upravitelj.

31

Washington

Je sedel Potentnega Urada Edmond drav in naj najvišji slovenski tres se nahaja v Washingtonu blizu Potentnega Urada. Na to mesto nam je potrebno množice narediti vseh slovenskih najvišji tres — najvišji pesmi in najvišji. Ima A. M. WILSON je znan za 31 let.

Patite se danes na naše obravnavo — brezpłatno knjigo glasno iznajdi in potestov.
A. M. WILSON, Inc.
PATENTS
312 Victor Bldg.
WASHINGTON, D. C.
Successors to the business of A. M. WILSON, deceased, established 1891.

LOOK OUT ZA PUJACE.

katera so združena kot je Triliter del vred preden greste k politični svetovi. Vse POTEC savezije. RMAN savezije. ROSE savezije. RACON (GENTIAN) savezije. In druga ščitila v svetovi. Ščitila, starega kroja po 100 funtov, 133 funtov. Narodite in Chicago, s tem se prikloni na volnji. FRASEK od vina (vino stoji po 40 funtov) odstopa za 40 galonov najboljšo kladjo pijače se kaže. RACON Caring (ščitil) Pinst. 11.45. GAUGE (GAUGE) se izredno odstopa in an vas tolažijo, ki imajo svetovi vseh meri manj kot pol grada pa do 100 grado, stane \$1.50. Pijite po zastopnikih na predstavi Gaura, vseh komedij. Vse cene vsebujejo tudi poštnino, cene niso in brinje na. Naredili so se po listu, ali ste naprej plačali.

A. NORVAT, 1908 W. 22nd St. Chicago, Ill.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjajo s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V salogi imam vse blago za vsakdanje potrebitine po smerni ceni.

ANTON EBORNIK,
Kernins, Pa

Začimbe, solilka in najraznovrstnejše

DOMAČA IZRAVILA,
katera priporoča magr. Kadyp,
imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni conk.

Math Pezdir,
P. O. Box 772, City Hall Station,
NEW YORK CITY.

PROLETAREC

Je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsek delavce in rojaki, ki se sanjajo za socializem, bi ga morali redno čitati, ker vam kaže prave slike socializma. Naročnina znaša \$2.50 na leto, \$1.50 na pol leta. Naslov: PROLETAREC, 5629 W. 26th St., CHICAGO, ILLINOIS. Pišite po naš conk knjiži!

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (April 30-22) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljeno, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljeno, valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino. Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta za \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo na pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25. Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

OFICIJELNA NAZVANILA S. N. P. J.

NAŠIM KRITIČARJEM.

Glede zaključkov letne seje gl. odbora se je razvila precejšnja kritika v kolonah našega glasila in zanesljivo lahko sklepamo, da je take kritike med članstvom po nasebinah še veliko več. Dali je pa ta kritika upravičena in koristna, je pa drugo vprašanje.

Mi smo dolgo molčali in dovolili, da člani svobodno izražajo svoje mnenje o delovanju glavnih odborov; pustili smo, da kritizirajo, kolikor jim drago, oziroma kolikor smatrajo potrebnim. Toda, ker temu kritiziranju le ne bi bilo konca, pa da je bila ena in ista stvar povedana in prevečana še večkrat, kar mora prestopiti pač že vsakomur, posebno pa še dobro ležečim elementom naše organizacije, zato smatramo potrebno, da spregovorimo nekaj besed glede tega.

Ni naš namen, da s tem postavimo kritiko. Mi smatramo, da je stvarna kritika ne samo dobra, temveč včasih tudi potrebna. In mi stojimo na stališču, da je stvarna kritika o zadevah jednote suverena pravica našega članstva, katere mu ne sme nikdo kratičiti, še manj pa vzeti. In če bi kdo hotel to poskusiti, homo se mi borili proti temu do akrajnosti. Mi stojimo na stališču, da mora vladati demokracija pri upravi in pri vseh aferah naše organizacije in to — demokracija v najširšem pomenu besede. To smatramo za prvi in glavni pogoj našega napredka in naše bodočnosti, in prepričani smo, da nam je ravno to največje pripomočilo, da se je naša organizacija v preteklosti tako hitro razvijala in da je postala v razmeroma kratki dobi tako velika in močna.

Niti najmanj nam ne pride na misel, da bi s tem vplivali na članstvo, da se vzdržuje kritika, niti ni naša želja, da bi postalo članstvo kar zadovoljno s vsem in da kar molči in potrpečljivo prenaša vse, kar sklene glavni odbor ali kar bi mu hotel naprtniti kdo drugi. Mi vemo, da tam, kjer se le ponižno priklanja, ni zavednosti in konsekvence, ni in ne more biti napredka. Mi vemo, da smo tudi glavni odborniki le ljudje in da smo kot taki podvrženi smotam. Mi ne verjamemo v nesmotljivost in vemo, da imamo vsi ljudje poleg vrline tudi slabosti, zato se pa tudi prav lahko zgodilo, da naredimo kak napaden sklep in zato tudi priklanjamo, da nas bo članstvo kritiziralo, kadar mu naše delovanje ne bo po volji.

Toda, kadar kritiziramo stvari, tikačje se naše organizacije, ni dovolj, da samo kritiziramo in napadamo gotove osebe, temveč je treba prav skrbno paziti tudi na to, da bo kritika jednolično koristna, kajti drugače je svoboda kritike v naših kolonah brez pomena. Taka kritika mora biti stvarna, to se pravi, da mora biti podprta s fakti, ki nespodbito dokazujejo, da to, kar se kritizira, ni prav, in navesti je treba, kaj bi se moralo storiti, da bi bilo prav. Le taka kritika mora koristiti jednolično in le taka je dobrodošla, in če ni taka, ji ne more koristiti, pač ji pa lahko škoduje.

En kritika o nagradah, katere se je razvila po letni seji glavnega odbora in katere se sedaj ni konec, je po našem trdnem prepričanju vse prej kot jednolično koristna. Izjavila je bila neopravičeno in nepremišljeno, dokazala pa še do sedaj ni ničesar drugega kakor, kako malenkostni so nekateri ljudje. Ne samo, da se po nepotrebnem trati dragocen prostor v našem glasilu s tem, da se piše zopet in zopet eno in isto, kar je bilo že davno in večkrat povedano, temveč se s vzbujanjem sumničenj na glavne uradnike in s slabimi občutki škoduje jednolično na ugledu in prestižu.

Prvi, ki je začel s izjavljanjem te kritike, nas je — hote ali nehoti — naslikal kot nasilneže in ponarejevalce. Dokazal seveda ni ničesar, vendar je pa njegov dopis povzročil ogroženje med članstvom in dal povod raznim nesmiselnim protestom in kritikam. Iz njegovega dopisa se je razumelo, kakor da smo glavni odborniki, vposleni v glavnem uradu, neka-ke prislili letno sejo, da je delila nagrado. Fakt pa je, da smo odborniki, vposleni v glavnem uradu, tvorili precejšnjo manjšino na letni seji in še tisti nismo bili vsi za tak predlog, predsednik pa sploh ne glasnje. Iz tega se razvidi, da ata bila predloga o pla-šk za izredno delo sprejeta po

odbornikih, katerih so zastopali članstvo od zunaj, kajti ti so tvorili pretežno večino. In ti zaključki so bili storjeni, ker je razprava, ki je bila precej dolga in temeljita, dokazala, da je stvar upravičena in da se ji ni moglo ogniti, če hočemo biti pravični. To pa niso bile nagrade, temveč plaše za izredno delo — MIND THAT! — in vredne več, kakor je nakazala odborova seja.

Isti pisec trdi nadalje, da je on stavil na konvenciji predlog, da se več ne sme dajati nagrad, in takonično vprašuje, zakaj to ni prišlo v pravila. To je spisal v takem tonu, da daje dovolj povoda misliti vsakomur, da smo najbrž v glavnem uradu nalašč povzročili, da je bilo to izpuščeno iz pravil, da bi si potem lahko nakazovali nagrade. Kje pa je bil ta naš prijatelj takrat, ko se je čital konvenciji zapisnik. Njegova dolžnost je bila skrbeti, da se predlog glasi tako kot je bil sprejet, če ve, da je bil res tako sprejet, in določiti je bilo treba, pod katero poglavje naj pride v pravila. Konvencije lahko naredi različne zaključke, toda v pravila ne more priti vse. V pravila se zanese samo to, kar je določeno, da gre v pravila. In ker konvenciji zapisnik ne kaže, da je bilo sklenjeno, da mora biti zapisano v pravilih, da se ne sme dajati nagrad, zato se to ni zgodilo, veljavno je pa sklep vseno, pa če tudi ni zapisan v pravilih, kakor so veljavni drugi sklepi, katerih tudi ni v pravilih.

Sicer ne vemo, zakaj ni prišlo to vprašanje na letno sejo glavnega odbora, posebno če je pisec mislil, da ima kak stik s plačniki, ki so bile dovoljene za izredno delo, saj je vendar bil sam navzoč. Prav lepa prilika je bila takrat, ko so bile glede tega v poteku tako dolge debate. Tam je bilo pravo mesto za rešitev takega vprašanja in to bi bilo vsekakor pametneje, kakor pa priti s to stvarjo kar pred članstvo in na tak način ter vzbujati slaba sumničenja napram v gl. uradu zaposlenim glavnim odbornikom! Kaj je mislil dopisnik s tem doseči, prepustimo v sodbo drugim, toda povedati moramo, da se s postavljanjem gl. odbornikov v slabo luč ne koristi organizaciji, temveč škoduje.

Kmalu zatem se je oglašil drugi dopisnik in konstatiral, da je br. Berger pomagal pri sestavi provizoričnih pravil samo 22 ur. Mi nismo šteli ur in nam ni moglo natančno dognati, koliko časa je zgubil kateri odbornikov pri diskusijah za provizorična pravila, vemo pa, da so trajala diskusije in debate večkrat ponoči, zato mislimo, da to konstatiranje ne odgovarja popolnoma resnici. Toda dopis je tako sestavljen, da se razume, kakor da je seja glavnega odbora dovolila br. Bergerju \$100 za 22-urno delo, valed česar je bilo članstvo še bolj razburjeno. Resnica pa je, da je br. Berger zahteval, da se ga odškoduje ne samo za čas, ki ga je zgubil pri sestavi pravil, temveč tudi za čas, ki ga je zgubil pri konferencah in izrednih sejah, ki smo jih imeli s združitvenim delom in katerih je bilo veliko. Brat Berger je prišel sam na sejo in je svojo zahtevo podprl s dokazi, na podlagi katerih je bil potem narejen sklep, da se mu dovolj omenjena vsota.

Iz zapisnika seje je pa razvidno, da se je vrnilo o tem daljša razprava in česar mora razvideti vsakdo, kdor hoče razumeti, da se je pri tem ravno tako tresno in premišljeno in da se ni nič nakazalo kar tjavendan, kakor hočejo nekateri prikazati. Zakaj se potem stvar zavija in dela tako strašna? In zakaj se hoče prikazati korupcija in da smo pravi krivci samo tisti, ki smo stalno v glavnem uradu? Sklep seje je bil pravičen, pravičen in postaven in odgovornost pade na vse!

Če so se črtili glavni odborniki in poskušali s tem škodovati le nekaterim, je to bila velika smota. Kajti ti odborniki so že dokazali s fakti in številkami, da bodo ob priliki zopet dokazali, da se pri nas ne zapravlja lahkomislno, temveč se varčuje, kolikor se največ da. Ampak mi ne verjamemo v varčevanje le navidezno, pozneje se pa izkaže kot drag eksperiment. Kritika brez faktičnih podatkov, kako bi se lahko boljše ravnavalo ali boljše gospodarilo pri naši organizaciji, bo, ko pride na tehnične pravice, odvagana kot plava, zato gl. odbornikom ne more škodovati, škodovala bo pa gotovo organizaciji. Kajti če se izsiva kritika brez stvarne podlage in se vzbuja na ta način proti gl. uradnikom napadni sentiment pri članstvu, to ne more povzročiti nič dobrega, gotovo pa deluje

škodljivo na organizacijo. Če se skuša prikazati glavne uradnike kot skupino sebičnih grabežev, kateri streme le za tem, da se jim preje polastijski sami jednotine blagajne, koristi članstva so jim pa deveta briga in na pravila in na zaključke konvencije se poživlja, kakor se je to zadnje čase govorilo in pisalo, je to za jednoto zelo klaverna reklama. Vsakdo lahko razvidi, da nam bo to škodovalo, pa čeprav so taka natolcevanja brez dokazov in brez podlage.

Tak incident ne vpliva slabo samo med našim članstvom. Pozabiti ne smemo, da naši nasprotniki dobro pazijo, kaj se pri nas godi in nestrpno čakajo na take prilike, iz česar potem kujejo kapital za sebe in proti nam. In ti so to deloma že tudi izrabili.

Pravimo ponovno: Mi ne želimo vplivati s tem na članstvo, da se vzdržuje kritika. Mi se ne bojimo kritičnega rešeta in kritika nam je dobrodošla, kadar je upravičena. Odkrito povedano, da mi ne mislimo kaj prida o človeku, ki nima dovolj energije, da bi povedal, kadar mu kaj ne ugaja ali če misli, da se mu krivica godi. Toda kadar kritiziramo, moramo imeti najprej pred očmi koristi organizacije. Ni dovolj, da samo kritiziramo in da je podpisano spodaj naše ime. Kar kritiziramo, mora biti podprto s fakti in dokazi, kaj je boljše in da je mogoče ravnati boljše. In če se bomo tega držali, se bomo lahko sporezumieli ter delali skupno za dobro in napredek organizacije tudi v bodoče in uspeh nam bo zajamčen.

Vincent Calkins, pred. SNPJ.

RAKIPIS SLUŽBE.

Išče se oseba za urejevanje mesečnika, katerega bo začela izdati S. N. P. J. s mesecem julijem t. l. List je namenjen mladini slovenskih staršev, bivačih v Ameriki in pisan bo v slovenskem in angleškem jeziku. Iščatelj bo na šestnajstih ali več straneh, v obliki magazina, in sicer v mestu Chicago, kjer je glavni stan jednote. Za urednika pa ni neobhodno potrebno, da stanuje v Chicagu, temveč bo lahko tak list urejal tudi, ako stanuje drugod. Plača po dogovoru.

Kdor se čuti zmogljiv in koga vsem to delo, naj se zgleda v glavnem uradu jednote osebno ali pismeno.

Vincent Calkins, pred. SNPJ.

IZ URADA PREDSEDNIKA GL. POROTNEGA ODBORA

Springfield, Ill. — Brat Perše, član društva Jugoslavlani, št. 186, v Granvillu, Ill., je vzel priziv na glavni porotni odbor, ker ga je društvo prikrajšalo za štiri dni na bolniški podpori, in je bil suspendiran za dobo treh mesecev.

Da je bil prikrajšan na bolniški podpori, so sledeči vzroki: Bolniški obiskovalce je prišel obiskati brata Peršeta. Njega pa ni bilo doma, ker je ravno šel k zdravniku. Bolniški obiskovalce trdi, da mu je žena brata Peršeta rekla, da ga javi zdravim s tem dnem. Brat Perše to zanika in trdi, da je njegova žena le rekla, da se bo javil zdravim, ni pa rekla, kdaj. Nadalje brat Perše trdi, da mu je zdravnik ravno ob priliki tega obla-ka rekla, da se ne sme opravljati za najmanj 14 dni nobenega dela, ter se mora varovati še po preteku tega časa vsakega dvigavanja, to pa radi tega, da se mu rana, ki je nastala, ko je bil operiran na sleplu, ponovno ne odpre.

Brat Perše je bil potem doma namesto 14 dni, kot mu je zdravnik svetoval, samo še nadaljnih 4 dni. Društvo pa mu je bolniški podporo vseeno nakazalo samo do dneva, ko ga je žena, po trditvi bolniškega obiskovalca, javila zdravim.

Ker društvo ni doprineslo zdravniške izjave, potem katere bi se dalo dokazati, da je trditve brata Peršeta, da mu je zdravnik odsvetoval iti delat, neresnična, ker ni priš, ki bi trditve bolniškega obiskovalca, da ga je žena dotični dan javila zdravim, potrdila, in ker je nadalje dolžnost bolnika, da se ravna po zdravniških navetih, iz teh razlogov je bilo sklenjeno, da se bratu Franku Peršetu bolniška podpora za tiste štiri dni, za katere je prikrajšan, nakaze.

Da je bil brat Perše suspendiran za dobo treh mesecev, so se od društva vpoštevali sledeči razlogi:

Brat Perše je prišel skupaj s predsednikom društva in ta ga je vprašal, če je dobil operacijsko stroške in bolniški podporo. Brat Perše mu je odgovoril, da je dobil, razven pa se je nekako izrazil, da

bi bilo na predsedniku ležeče, da ne bi bil dobil. Beseda je dala besedo in tako sta se menda, po domače rečeno, skregala. V teku tega prepiranja je brat Perše tudi rekel, da je predsednik lažnjivec.

Predsednik mu je nato pisal pismo, da se naj udeleži prihodnje seje. Brat Perše je to pismo sprejel, ter je istega neseč še započelnega drugi dan na majno ter ga tam predsedniku izročil s opombo, naj mu ne pišari. Predsednik mu je baje nato odgovoril, da bo on njegovo (br. Peršeta glavo že pofiksiral). To je br. Peršeta vjerojeto je pobral na tleh neki lesen predmet, ter je zagrozil, da se jih bo on (predsednik) nalezal, če ga ne pusti pri miru. Nato je brat Perše izpustil predmet ter šel v stran. Predsednika ni udaril.

Brat Perše vas to sam pripozna ter se opravičuje, da je vse to izvršil, ker je bil dan povod, da se je razjedil. Trdi pa, da beseda lažnjivec bo še ponovil napram predsedniku. Zatorej čeprav bi bil zato od nas kaznovan, on bi svoje še vseeno trdil. Gl. porotni odbor ne more bratu predsedniku v tem ozi-ru dati nobenega zadoščenja. To bi moglo napraviti le civilno sodišče. Mi ne moremo dognati ali se je brat predsednik že kdaj slagal ali se nikdar ni, ker preiskava celega njegovega življenja ne spada v naše področje. Če bi se nekoliko bolj vpoštevalo bratstvo, bi se take besede med društvenimi brati sploh ne rabile in če se rabijo, je obžalovanja vredno, bi se sraj odpuštile ali pa naj se kake zadoščenja pri civilnem sodišču.

Druga točka bi sedaj bila grožnja napada s nevarnim predmetom. Vpoštevanje je treba, da grožnja je pripoznana od strani obtoženca, telesnega napada pa ni bilo. Povod za grožnjo je dal predsednik s besedami, da bo on br. Peršetu glavo že še "afiksiral".

Iz cele afe je večina glavnega porotnega odbora dobila vtis, da vse izvira od tega, kar dasiravno smo rodni in društveni bratje, se vendar drug drugemu ne maramo niti za pličko ukloniti, drug drugemu ne maramo ničesar odpušiti. Le iz takih značajev in na tak način se potem razvijajo afe kot je ta. Vpoštevalo se je tudi, da predsednik ni ravnal pravilno, ker je brata Peršeta na svojo post klical na sejo. Pravila natančno določajo, kdaj ima predsednik to pravico. Ni pa v tem slučaju bil upravičen klicati ga na sejo, predno ga ni kot član pri društvu obtožil. Potem bi mu pravila dala moč ga klicati in pismo bi prišlo iz urada društva, medtem ko je pismo, katero mu je pisal prej, bilo samo privatno pismo in ni prihajalo iz urada društva, dasiravno ga je pisal predsednik. Če bi se bilo ravnalo v tem smislu, bi morabili potem tudi groženj in napada s nevarnim predmetom ne bilo.

Vpoštevač vse to in nadalje, da je brat Frank Perše že dolgoleten član jednote, in ker ni imel še nobenih sitnosti, je bilo od večine glavnega porotnega odbora sklenjeno, da se spremeni trimesečna suspenzija, katero mu je naložilo društvo kot kazen, v ukor. Brat Perše se naj navadi svoje jezo brdati in se naj varuje zaiti v bodočnosti zopet v enak položaj, ker je gotovo, da bi se ne moglo več tako milostno s njim postopati.

Brat predsednik društva Jugoslavlani pa si naj to tudi zapomni in naj v bodoče vabi člane na sejo le v slučajih, v katerih mu pravila to nalagajo.

Oba pa naj vpošteva izrek: Nikdar ne prizadej drugemu, kar bi se želel, da bi bilo tebi prizadano.

Več sloge, več bratstva.

John Underwood, M. Železnikar, Fred A. Vider, John Terčelj, John Goršek.

Obveščam tem potom tudi članstvo društva Hrvatska domovina, št. 359, v Holdenu, W. Va., da bom primoran s celim društvom postopati v smislu pravil, če članstvo ne bo pritisnilo na svoje uradnike, to je predsednika in tajnika, da bodo isti odgovarjali na pisma iz uradov drugih društev ali pa na pisma iz urada jednote same.

Jaz sem pisal vsakemu, predsedniku in tajniku, priporočeno (registrirano) pismo. Pisal sem tudi druga, ki niso bila registrirana. Nobeno pismo mi ni bilo vrnjeno in to je znak, da so pisma bila sprejeta. Na nobeno mojih pisem v urad vašega društva ne sprejem odgovora.

Na vas člani, društva Hrvatska domovina, je sedaj ležeče, da na stopite proti temu, ker drugače bomo prisiljeni nastopiti proti celemu društvu. Zahtevajte takej izredno sejo, ker jaz sem se že skora-j

navelčal čakati in pisati pisma,

na katere še odgovora ne dobim. Nadalje bi jaz želel, da mi tajnik društva Kmetaka Nada, št. 273, v Sheldonu, Wis., sporoči, kaj je z zadevo sestre Mary Stushek.

Tajnik društva Jelašić, št. 440, v Robinsonu, Pa., naj me obvesti, kaj je z zadevami pri njih društvu.

Tajnik društva Jugoslavlani ire-denta, št. 406, naj me obvesti, kaj se je ukrenilo v zadevi br. Maksa Črnelj.

Tajnik društva Dalmatinsko-slovenska sloga, št. 347, v McKees-portu, Pa., pa naj me obvesti, kaj so ukrenili v zadevi brata Matka Mrkonjica. — John Underwood.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

St. Louis, Mo. — Že o priliki zadnje konvencije v Clevelandu, O., sem hotel komentirati s par besedami delo cele konvencije, danes pa je prišel čas, da moram v resnici spregovoriti nekaj besed. Prebral sem resolucijo društva Sloga, št. 16, v št. 98, a se nikakor ne strinjam iz sledečih razlogov: Pri zadnji konvenciji SNPJ v Clevelandu, ki je trajala 13 dni, so bratje delegatje prejemali po deset dolarjev dnevnic. Ob istem času so Hrvatje imeli konvencijo zajednice v Pittsburgu, Pa., ki so jo prejemali le po \$6 na dan, čeprav imajo organizacijo s močnejšo blagajno. Smatrali so, da je med časom krize, ko so milijoni delavcev brez dela in na tisoče bratov svoje organizacije nezaposlenih, njim dovolj po šest dolarjev na dan, toda naši delegatje niso tega upoštevali, češ, saj SNPJ ima denar v blagajni in dokler smo na konvenciji naj nam plača po \$9. Pri tem se ni mislilo na člane doma.

Kakorhitro je konvencija minila, je nek delegat takoj dal dopis iz Pennsylvanije, kakor so imeli "good time." Seveda pri taki plači je še mogoče imeti "good time", toda pri tem bi bilo treba pomisliti na svoje sobrate, ki so brez dela in radi pomanjkanja niti ne morejo plašati a-sementa in so radi tega v mnogih slučajih suspendirani, čeprav so bili že mnogo let dobri in aktivni člani jednote. Tega tedaj niso mislili naši delegatje, saj če bi bili bi se bilo kaj več ukrepalo v tem ozi-ru. O konvenciji se je mnogo pisalo in se hvalilo storjeno delo.

Konvencija ni storila prav, da je uvedla še dva nova razreda za bolniški podpora, to je po \$4 in \$5. Rad bi videl, ako boga živel ti dve leti, ali se bosta izplačala ta dva razreda in koliko bomo napredovali, kajti ako Slovek dela za mesdo po \$3 na dan, če je bolan, pa prejme \$5, tak član mora biti bolan, ako bi sam ne hotel. Je pač bolje biti doma bolan za \$5 kakor pa za \$3 težko delati. Še celo po mestih se ne more člana dobro nadzorovati, kjer je več članov skupaj naseljenih, kaj je potem šele po malih naselbinah, kjer ne more posameznih nihče nadzorovati.

Vsi delegatje, ki so volili za ta predlog, niso vedeli, kaj to pomeni za blagajno SNPJ in v resnici se šudim odstavku, kjer se po-hvalno izraža o delegaciji. Tudi dovolj delegatov je zastojl za-pravljalo čas na konvenciji in stavili so predlog, da bi SNPJ posojevala rojakom na okrog denar. Vse to znači, da ti delegatje v teh zadevah niso imeli še nikaj izkušenj. Kolikor je meni znano, državni zakoni sploh ne dovoljujejo, da take podperne organizacije posujejo denar za-sebnikom. Tudi to raspravljanje je vzel čas. Le blagajne se je plašalo tudi za ta čas. — Navedel sem torej vzroke, zakaj se ne strinjam s ono resolucijo. Delegatje so bili skupaj za čas krize, ko situacija ni bila boljša kot je danes, toda imeli so moč, da bi bili v tej zadevi nekaj ukrenili za bolniški rezervni sklad, če bi konvencija res smatrala za potre-bno. Ne vem tudi, kako bodo člani v slučajih izrednega asse-menta plaševali, ko mnogi celo redni assessment težko pokrivajo. Torej se ne strinjam s resolucijo iz več razlogov. — Jacob Stan-čič.

Sopria, Colo. — Društvo Platinine št. 418 je sklenilo sejo dne 6. maja in sicer iz vzrokov, ki so nam bili jasni. Bilo je pravo o-gorčenje od strani članstva, ko smo izvedeli, da smo bili vsi sku-paj, kar celo društvo, suspendirani in so nam s glavnega urada jednote vrnilo assessment za mesec april.

Da se bolje razumemo, je treba pojasniti. Nekdo je pisal na gl. urad, da se naše društvo sestoji iz samih stavkokazov — ali vsaj približno tako — in sledila je suspenzija. Dejstvo je, da naše društvo še nikdar ni mislilo imeti v svoji sredi stavkokazov; kar je bilo stavkokazov za časa stav-ke pri C. F. and I. Co., so bili svojočasno izključeni. Detos smo po 1. aprilu zopet storili isto: Iz-občili smo tri, in sicer pravočasno, to je meseca aprila, zato nam je neumljivo, zakaj smo bili do-bro stojiči člani suspendirani od gl. urada, čeravno samo začasno.

Na seji je bilo sklenjeno, da se pošlje oster protest proti temu. Šele po seji smo prejeli pošto in Prosveto z dne 3. maja, v kateri gl. odbor pojasnjuje svoje stališče glede južnega Colorada. To-rej se protest v tem ozi-ru omili.

Mi smo odločno za to, da se držimo strogo po pravilih, kar se tiče stavkokazov in naše društvo je v tem ozi-ru eno najboljših v južnem Coloradu. Kadar smo črtali stavkokaze, smo se ravnali po pravilih. Če prizadet član ni hotel priti na sejo, smo se ravnali kot določa člen št. 19, v 5. točki jednotlivih pravil. Če prizadet ni s tem zadovoljen, naj pride ob-čas na sejo in se pritoži.

Kar se tiče našega boja proti izkoriščevalcem v sedanjih stavki, imamo poročati, da pri nas ni vredno imena stavka, posebno ne pri C. F. and I. Co., ki obratuje v okrajih Huerfano in Las Animas kakor za stavko, da hoče uni-čiti delavsko organizacijo. Poziva na stavko se je odzvalo malo rudarjev, pri omenjeni kompaniji pa skoro nikdo; med njimi je dosti Slovencev. Na tak način si sami sebi krademo zasluge. Za-čemo res delajo, toda prišel bo čas, ko bodo obžalovali, ker kom-panija jih bo izkoristila do moga-ke proti sramotni, niski plači. Kadar pa bi imeli biti deležni Rockefellerjevih dobrot, penzij, jih bodo brenili iz kempe s nelep-im imenom. Tako se godi s ta-kimi nevednaki.

Zato rojaki, ne poslušajte kom-panijskih bosov, temveč vsi skup-no idite na stavko proti izkori-ščevalcem. V slučaju nesreče vam bo jednota prišla na pomoč, nikdar pa ne C. F. and I. Co.

Kar se tiče drugih, manjših rudnikov, se delavci še nekaj bolje držijo na stavki, kar mali o-peratorji nimajo toliko vpliva na delavce. Sploh pa je po celi drža-vi vse — dobro organizirano iz-vzemši omenjenih okrajev. Slab izgovor je torej, če se bo kdo iz-govarjal, da ni prejel poziva na stavko, ker nikdo ne more dru-gega ven vleči, ako sam noče. Kdor hoče biti dober član unije, se mora odsvitati nje klicu, čeprav ni lokala v kempi. S takim nasto-pom bi se tudi vplivalo na delav-ce drugih narodnosti, da bi bila zmaga toliko lažja in hitrejša. — Sylvester Berentin, tajnik; Jos. Marela, blagajnik in zapisnikar.

Red Lodge, Mont. — Društvo št. 81 SNPJ v Red Lodge, Mont., je sklenilo na svoji redni seji dne 7. maja, da se apelira na gl. urad SNPJ v zadevi glede stavkoka-štva v okraju Somersetu, Colo.

Znano nam je, da je tudi članstvo društva št. 298 v Somer-setu prizadeto, oz. da tudi oni med sedanjjo stavko obratujejo. Med njimi je tudi eden naših članov, ki je prestopil k njim od našega društva št. 81.

Želja članstva našega društva je, da bi glavni odbor nekaj ukrenil a to zadevo, oz. če je ume-sten naš apel, da se ga priobči v Prosveto. — Društvo št. 81 ape-lira na društvo št. 298 v Somer-setu, Colo., naj bi njega člani stali s nami in s vsemi drugimi or-ganiziranimi delavci. Stojte v naših vrstah ramo ob rami, da izvo-jujemo ta boj s zmago, ter enkrat preneha neizmerno izkoriščanje. Ne delajte v tem času, ker to je nam samim v največjo škodo in sramoto. Stavkokazenje v seda-nji dobi se smatra proti pravilom naše napredne organizacije, za-to naj se nikdo več ne poloti te-ga dela. Bodimo vsi za enega in eden za vse, ker le v slogi je moč. — Uradniki društva Soines, št. 81., v Red Lodge.

Adrian, W. Va. — V tej mali slovenski naselbini smo vsi na stavki, ki še nič ne vemo, koliko časa bo trajala. Prepešev nimamo v naselbini in vse je mirno. V "G. N." št. 108 je bilo nekaj poročano iz Zapadne Virginije, kar pa nikakor ne odgovarja re-snici. Poročano je bilo, da 40-od-sto neunijskih rogov obratuje. Tu je nekaj rogov, v katerih klasirno obratujejo, toda to je tako malenkosten obrat, da ni vpošte-vanja vredno. Ne moremo torej

govoriti o kakem štiridesetodstotnem obratovanju ali sploh, da bi se sedaj produciral premog v neki večji meri.

List, v katerem sem bral ono poročilo, se mi sploh zdi, da dvakrat enako ne piše. Kar danes piše, še boče jutri "pojesti". Tako neresnična poročila so za dober razvoj stavke naravnost pogubonska, zato pozivljamo rojake, naj se nikar nanje ne ozirajo in ne hodijo v Zapadno Virginijo za delom, ker ga tukaj ne bodo mogli dobiti. Svetujemo tudi, da se ne naročate več na list, ki vam prinaša taka poročila, temveč na napreden list kot je Prosveta, ki piše o stvari resnična poročila. Če hočete, da bomo napredovali, tedaj podpirajte le list, ki zagovarja delavstvo. List, ki ne prinaša resničnih poročil, lahko sloveča predaleč zapelje, zato ne oziirajmo se na taka poročila. — J. Egart.

Chicago, Ill. — Sveta spoved je lepa reč za grešnike, toda kar nas je naprednih Slovencev, se je preveč ne poslužujemo, ker nimamo upanja, da se more odpustiti, kar je storjeno krivično. Ko sem bil pred par tedni v Sheboyganu, Wis., sem prišel v dotiko s mladimi in starimi Sheboygančani in spovedel, da je še mnogo rojakov, ki se niso prebudili kljub številnim klicem, ki jih kličejo do spoznanja. Pred leti je bil v Sheboyganu g. Kazimir na misijonarskem shodu, pri čemur je šla k njemu tudi rojakinja M. K., da se spove. Povedala je, kako zelo jo je dušni gospod nadlegoval in takorekoč brez odveze odpravil.

Takrat je bila rojakinja še polna strahu pred takimi gospodi, ki so ji obljubljali večno pogubljenje, saj tudi ni čuda, kajti malo prej je prišla iz starega kraja. Danes prvi, da obišče samo sebe, ker prišla je do spoznanja, da je vse skupaj samo alepilo, največ pa da ji je pomagalo do spoznanja pesterje Kazimirja pri spovedi. Priprčila se je, da se vera največ samo izrablja za izkoriščanje ljudi.

Še več primerov bi lahko povedal, kateri val bi trčili, da je pravilno mišljenje one rojakinje, ki je prišla do spoznanja. Ti živi rojak, poročen na sodišču in največji poštenjak. Njegova žena je ob priliki rojstva otroka vprašala Kazimirja, če bi ji hotel krstiti dete. Prvo vprašanje mesto odgovora božjega namestnika je bilo, kako sta bila poročena. Ženska mu je odgovorila, da na sodišču, kar pa je bilo gospodu preveč. Obdajal jo je v vsami hudimi imeni in ji prigovarjal, naj pusti takega brezverskega moža, kajti tak zakon ni veljaven.

Taki so nazori božjega namestnika, ki ne ve, da se nahajamo v dvajsetem stoletju in so minili časi, ko so izganjali hudiče. On je s tem, da je svetoval poštenosti, naj se loči od moža, krilil naravni in družinski zakon, zato vemo, kako splošnovali takega Sloveca. Vprašam ga le, koliko ljudi je on poročil brez sodniškega dovoljenja. Mislim, da še nikogar dosedaj. Obžalovanja vredni je tudi vsakdo, ki se spozabi in se gre poročiti k takemu namestniku, ki je pokazal, kako svet mu je zakon.

Še nisem poročen, toda če se kdaj bom, se bom pravilnim potom in ne pod kontrolo avstrijskega ubežnika. Rojaki, stribite ljuljke iz pšenice — Frank Kern.

Seattle, Wash. — V sredini izdaja Prosvete sem čitala o pismu člana, ki je prošil gl. zdravnika jednote za navodilo, kako bi preprečil, da bi se njegova družina ne pomnožila. Dosti jih je, da imajo velike družine in si ne vedo pomagati, a upajmo, da bo enkrat prišel čas, ko bo zdravnikom dovoljeno ljudstvo podučiti glede omejitve porodov. Toda dokler bo na krmilu kapitalističen razred, toliko časa bo zdravnikom prepovedano podučevati revno maso.

Kam pa bi bogatini prišli, če bi se delavica masa uprla in ne bi hotela imeti velikih družin? Kdo bi zanje garal ter jim kupil bogastvo? Kdo bi šel na vojno in se bojeval? Če bi ne bilo velike delavske mase, tedaj bi morali vse to sami storiti, kar pa jim ne diši. Zato je najboljša zanje, da naredi take postavbe, da si reven delavec ne ve pomagati. Treba je torej, da druge podučijo oni, ki kaj zna. Če bomo drug drugemu pomagali, bo kmalu imel delavec oblast, da bodo delali postavbe v njegovo korist. Glede tega pa bi šelela stopiti v pismo zvezo s strankami, ki mislijo tako kot jaz. — Caroline Phillips, 2827 — 20th Ave. West, Seattle, Wash.

SEJE IN SHODI.

Irwin, Pa. — Vabim vse cenj. sobr. društva Slovenija št. 41 v Irwinu, Pa., da se polnoštevilno udeležijo prihodnje društvene seje dne 21. maja. Na dnevnem redu bodo važne zadeve za rešiti, kakor tudi volitev drugega tajnika, ker jaz odstopim iz važnih razlogov. Obenem tudi naznanjam sodrugom našega kluba št. 221, da se po seji društva Slovenija vzihi klubova seja, kjer boste tudi izvolili novega tajnika, ker jaz sem primoran opustiti tudi to. — Jernaj Kokelj.

Sheboygan, Wis. — Dne 21. maja se vrši redna mesečna seja društva št. 344 SNPJ v navadnih prostorih. Opozivljamo vse člane in članice društva, da se udeležijo v polnem številu, ker na seji moramo rešiti stvar, ki bo prišla na dnevni red in je treba previdno in premišljeno urediti. Stvar je bila poročana v zapisniku trimesečne seje gl. izvrševalnega in nadzornega odbora z dne 17. aprila, v obilgati številki Prosvete z dne 3. maja. Vsak naj pregleda in pazno prečita v glasilo z dne 3. maja, zato mi ni treba na tem mestu obširneje poročati. Rešiti pa imamo tudi nekaj drugih točk v zadevi bolezni in nesreče, zato pričakujemo od članstva omenjenega društva številne udeležbe. — J. Menhardt.

Franklin, Kans. — Pozivljamo članice društva Sesterska ljubzen št. 87, da malo bolj upoštevajo društvene seje. Če bi se članice bolj zavdale svoje dolžnosti bi vsaj enkrat v treh mesecih se udeleževale se se izgovarjale, da so nam seje preproste, toda to je bilo samo enkrat, sedaj je zopet vse uravnava glede obdržavanja seji društev SNPJ v Kansasu. Vendar se sestre ne udeležujejo seji, da nam pogosto onim, ki se udeležijo, ni mogoče seje obdržavati. Če bo šlo tako naprej, nikar ne mislimo na kak napredek društva. Vsaka članica je upravičena do razprav na sejah, toda kar se razpravlja izven seji, pogosto samo škoduje sporazumu, posebno danes, ko večinoma povsod prevladuje nesporazumljenje. Prijatelj se jezi na prijatelja in sestra na sestro, a vse to radi zaslužka in nesporazumljenja.

Večkrat se mi je pripetilo, ko sem prigovarjala kako rojakinjo za pristop k našemu društvu, da me je zavrnila: "K ženskemu društvu pa že ne grem, bom rajše šla k moškemu, kjer mi ni treba obiskovati seji in niso tako natančni." Jaz pa sem menila da so pravila povsod enaka, zato bratje in sestre, vsak naj jih prečita. Pogosto premišljujem, kako zelo smo si bile vse enake in istega mišljenja. Ko smo šle nad stavkazo, smo šle prvič vse z istim navdušenjem, drugič že ne več. Vse smo bile pričetkoma mnenja, da si moramo izboljšati življenjske razmere. Zakaj bi si ne bile enake na društvenem polju kot smo bile takrat.

SNPJ je izboljšala pogoje zavarovanja, da se vsaka lahko zavaruje v katerikoli razredu, za višjo posmrtnino in bolniško podporo, zdravniške stroške pa sedaj plača ena sama. Sestre, delujmo vse za dobrobit našega društva in pridite vse na sejo dne 4. julija, ki pride ob treh popoldnevih v Krenkerjevi dvorani. — Helen Leber, tajnica.

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Chicago, Ill. — Društvo Jugoslovani, št. 104 J. S. K. J., naznanja, da bo priredilo dne 16. septembra, 1922 veselico, oz. vinski trgatve in proslavo društva v Chicago, da bi na dotični dan ne prirejala kakšne druge veselice. — Pripravljali odbor.

New Duluth, Minn. — Naznanjam članom društva Leo Tolstoj, št. 205 J. S. K. J., da se bo na prihodnji seji razpravljalo o več važnih točkah in rešiti bomo tudi moralne zadeve radi prireditve društvene veselice. Vselej tega pozivljamo vse članstvo, da se udeležijo v kolikor mogoče velikem številu, da ne bo pozneje kakšnega ugovaranja in razpravljanja po nepotrebnem. Pridite vsi na sejo in vsakdo naj pove svoje mnenje.

Apeliramo na vse člane, da mi izročijo svoje naslove, ker sestaviš moram nov imenik, stari je namreč že pomanjkljiv, ker se člani silijo neprestano s krajn v kraj. Člane se enkrat opominjam, da se zagotovo udeležijo prihodnje seje. — A. Gornik, tajnik.

RAZNA NAZNANILA.

Akron, O. — Članom in članicam društva Slovenija, št. 170 v Akronu, O., naznanjam, da sem prevzel tajniško mesto na redni seji dne 7. maja. Vseh zadev, tikajočih se tajništva, se torej obračajte zame. Asement na mesec maj naj se plača pri meni, toda ne pozneje kot do 25. maja, če ome urever. Prihodnje meseca se bo pobral asement na mesečni seji, to je vsako prvo nedeljo v mesecu. Vselej pred sejo bom tožbe od devetih uri v dnevni, pripravljene za pobiranje asementa in izdajanje prestopnih listov. Ob nedeljah popoldne ne bom imel odprte pisarne kot se to delati prejajati tajniki, zato bo vsak moral pastiti, da pravilno plača, da ne bo suspendiran. Jaz ne bom zalagal za nikogar, zato prosim, da upoštevate to naznanilo. — Frank Sedely, tajnik in blagajnik.

Trinidad, Colo. — Društvo Postojnska jama št. 66 v Trinidadu, Colo., obdržalo sejo, kamer je bilo prugano in kompanjehkih hla. Na dnevnem redu je bila tudi zadeva glede onih članov društva, ki opravljajo stavkarsko delo, ki se smatra za šas stavke drugih delavcev po pravilih na nevarno. Delajo pod varstvom takozvanih "rangerjev" (strazarjev), na kar pa SNPJ ne more biti odgovorna, ako bi bili prizadeti. Postopali smo torej po pravilih jednote in jih iztrili iz društvene imenika. Imena trinitinski članov bodo naznanjena pri prihodnjem seznamu v spremembah. — Tajnik društva št. 66.

Kenosha, Wis. — Na sednji seji našega društva se je razmatralo o resoluciji društva Sloga št. 16 SNPJ, v kateri se speliša, da bi jednota podpirala težko prizadete brate in sestre na asement. Podpisano društvo ne vidi, da bi bilo v korist jednote in tudi ne prizadevke, če bi se to storilo, kajti velike je sledajev pri njej jednote, da sta mož in žena oba člana, toda brez zalutika; splošno povzame asementla bi tedaj škodovala in bi bili takli člani dvakrat prizadeti.

Umestno pa bi bilo, da se posamezniki društva, ki niso toliko prizadeti, potrudijo pomagati prizadetim, mlada društva pa, ki bi nimajo močnega blagajna, naj bi si izposodila denar od glavnega arada jednote, na kakršen način bi se moglo najboljšim potom pomagati. Kar se pa bi šlo stavarjati, bi se jim moglo pomagati s prostovoljnimi prispevki in nasiljem, kjer se toliko opova napredovati. — Frank Sedely, predsednik; John Kastenka, blagajnik in John Kastenka, tajnik.

Phillips, W. Va. — Član in članica društva Slovenski promegar, št. 437 se napoveda, da se rednoje udeležuje mesečnih seji. Ako tega ne boste upoštevali, pripišite posledice samim sebi, kajti vsakdo bo karovnan po pravilih, na strani 45, členu XV. Vsa prestopila član št. 437 k našemu društvu od drugega, naj čita pravila jednote na strani 59.

Na redni seji dne 7. maja je bilo sklenjeno, da vsi člani v bližini, kateri niso hoteli prestopiti k našemu društvu od oddaljenih društev, plačajo po \$1.50, ne kot kasa, temveč v pomoč društveni blagajni, novi člani pa po \$0.50, kar ste napovedali, da vsak poravnava na prihodnji društveni seji. Sklenjeno je bilo tudi, da se seje vršijo vsake prve nedelje v mesecu ob pol devet popoldne in ne več ob desetih popoldne. Čas za sejo smo preločili radi člana in poljarjev, da se ne bodo mogli izgovarjati, da ne morejo na sejo radi kuharja kosa. — Upoštevajte, to, kar bo vam samim lažje v družini v dobrobit. — Tajnik društva št. 437.

Linocon, Ill. — Društvo Zagorski zvonovi, št. 116 v Linoconu, ilito svoje glava, Matja Vlahoviča, naj se javi na spodnji naslov. Sednje žase se je nahajal v Colorado. Če ve se njega kdo izmed rojakov, naj ga opozna na ta oglaš, ako bo pa sam čital, naj se javi direktno društvu, kajti član, ki je plačal za njega asement se je izrazil, da ne bo več zalagal. — Silverator Zrunkota, tajnik.

Star City, W. Va. — Društvo Slovenski rosmarin št. 388 v Star Cityju je na seji dne 7. maja sklenilo, da mora vsak član društva plačati asement do 24. v mesecu. Ako ne bo plačal do tega časa, bo suspendiran, ker dne 24. v mesecu bo društvo pregledalo društvene knjige, če li je asement v redu odlopijan na gl. urad. To je bilo sklenjeno, ker prejajati tajnik ni redno oddajal asementa na glavni urad. Opozorjam člane društva, da se bo v bodoče vršila društvena seja pri Sajlo v biljardnici (pool room) na Oage, W. Va. — Joseph Maslo, tajnik.

ZA POMOŽNO IZOBRAZEVALNO AKCIJO J. S. Z.

so uplačala društva v mesecu aprilu, kakor sledi:

Ime dr. in tek. št.	Kraj	Vošta
1-10	SNPJ, Mineral Kansas	1.50
3-122	SNPJ, Aliquippa, Penna.	8.50
9-275	SNPJ, Maynard, Ohio	1.00
12-74	SNPJ, Virden, Ill.	1.00
14-209	SNPJ, Nokomis, Ill.	1.00
15-329	SNPJ, Large, Penna.	1.00
17-46	SNPJ, Oregon City, Oregon	1.00
20-20	SNPJ, Ely, Minn.	1.00
21-119	SNPJ, Bridgeport, Ohio	1.25
22-72	SNPJ, Radley, Penna.	2.50
24-88	SNPJ, Moon Run, Penna.	1.00
26-112	SNPJ, Bear Creek, Mont.	1.00
27-44	SNPJ, Franklin-Boro, Penna.	6.00
29-115	SNPJ, Kenilworth, Utah	1.00
30-151	SNPJ, Niles, Ohio	2.00
33-169	SNPJ, Fitts Henry, Penna.	1.00
41-206	SNPJ, Gross, Kansas	1.00
44-362	SNPJ, Carlinville, Ill.	4.00
45-2	SNPJ, La Salle, Ill.	2.00
46-39	SNPJ, Chicago, Ill.	3.00
52-123	SNPJ, Detroit, Mich.	1.00
54-340	SNPJ, Wyano, Penna.	1.00
55-17	SNPJ, Aurora, Minn.	3.00
57-225	SNPJ, Edison, Kansas	1.00
70-331	SNPJ, Seminole, Penna.	3.00
72-301	SNPJ, Mascoutah, Ill.	1.00
75-179	SNPJ, Sopris, Colo.	1.00
80-121	SNPJ, Detroit, Mich.	3.00
81-415	SNPJ, Adrian, W. Va.	2.50
86-282	SNPJ, Little Falls, N. Y.	2.00
89-248	SNPJ, Hagevo, Penna.	1.50
87-81	SNPJ, Red Lodge, Mont.	1.00
91-205	SNPJ, New Duluth, Minn.	1.00
93-303	SNPJ, Ralphton, Penna.	1.00
97-23	SNPJ, Orient, Penna.	1.25
98-425	SNPJ, Philadelphia, W. Va.	1.00
Klubi J. S. Z.:		
69 JSZ, Hermine, Pa.		1.00
114 JSZ, Detroit, Mich.		2.00
181 JSZ, Lloyd, Penna.		1.00
Skupaj v mesecu aprilu		870.19

Pripombi: Kakor je bilo že zadnjič pojasnjeno, bodo vsak mesec objavljena v tem računu le društva, katerih prispevki so vključeni za mesec, sajliha je bilo izdano potrdilo za prejeto vošto. Od časa do časa pa objavimo tudi lista društev, ki so vplačali svoje prispevke v naprej, tako da bo pregled popola. Te storimo v prihodnjem računu. — Tajništvo J. S. Z.

JUG.

HISTORIČEN ROMAN.

Spisal Prokop Ochochlošek.

Poslovenil H. V.

(Dalje.)

Razgrnile so se preproge s šotora, in Obilič je izstopil, ob njegovi strani Vukosava zakrita s gostim pajčolanom, za njo njene slušabnice, vse pripravljene za na pot.

Obilič je ukazal trumi jezdecov, naj se s tovrstnimi konji približajo. "Z Bogom, Vukosava, mila žena," je dejal z nenavadno milim glasom, "hvala ti za tvoje ljubezen, ki si mi jo izkazovala do sedaj."

Vukosava se je vrgla v njegovo naročje. "Toda ne spremeniš svojega namena!" je zajokala.

"Ne morem, ne smem!" je odvrnil na kratko Obilič.

"Toda se moram za večno s teboj posloviti!"

"Kakor Bog hoče!" reče Obilič, "odločilen čas, zahteva odločilnih dejanj."

"Da nisi hotel verjeti mojim svarilom," mu je očitala Vukosava, "sedaj je tebe, cara mojega očeta, in svoje domovino!"

"Jaz sadušim dan njegove izdaje pred porodom," odgovori Obilič. "Toda polnoč je že splovala čez gore, ne smem se dije muditi. Z Bogom, tedaj, ravnanj se po mojem nasvetu, tako bo saj ob nagrado svoje izdaje, če bi se mu imela vendar le posrečiti."

Eravnala se je Vukosava, odgrnila pajčolan, vrla v obliščje Obiliča, in vtopila svojo dušo v dušo njegovo, ki mu fari s očesa, ki mu trepetu v obrazu.

"Zdravena je duša moja s teboj na veka," je dejala in krčevito so se ji tresle ustnice, valovile so se ji nadri, kot valovi na razburkanem morju: "Z Bogom, ljubček moj!" je zadržala in zakrila spet svoj obraz. "In daj mi toliko moči, da ne ubupam!" je šepetala, vendar pa je s trdnim korakom pristopila k konju, in se s pomočjo sluškinje povzpela nanj, fahala je od tod po cesti nazaj proti Priprznu, ne da bi se bila le enkrat ozrla nazaj. Sledila ji je cela truma jezdecov.

Obilič je neprimerno, kot bi bil v samoj vkovani, s rokami prekrilimi, s ščepim pogledom stal na istem mestu ter zrl za odhajajoči mi. Ko so mu šle zgornji s vidika, se je oddahnil, kot človek po prostani, telki bolečini.

"Toda sem tudi to srečno preživel," je dejal sam pri sebi, "nastaja za-me sedaj mnogo lažja naloga, — umreti," je dostavil s jasnim licem.

In obrnil se k mladima junakoma, popolnoma začudenima nad prejšnjim dogodkom, je vprašal: "Ali sta pripravljena, mlada sokola?"

"Na vse, vojvoda!" sta odgovorila skoro z enim glasom.

"Toda pa na konje!" jima odgovori, "jahali bomo v bisurman-ko lehišče."

"Haj!" zaupije Kosančič.

"Ali mi ne zaupaš, mladenič?"

je vprašal nejevoljno Obilič.

"Vojvoda!" odgovori oni bolestno.

"Odpusti," govori Obilič mehko, "moja duša do smrti ni umirjena. 'Junaka,' odgovori spet oba dva, "če imata kakšne zahteve do življenja, vidita vse v svojih mislih, odpustita svojim sovražnikom, da odpusti Bog vama; gramo v smrt."

"Te se nisem nikdar izogibal," reče Kosančič, "vsem sovražnikom odpuščam, toda Blaurnana in Brankoviča bom proklinjal še v svojo zadnjo sapo!"

Milan se je vstopil v globoke misli; on je imel seveda velike zahteve do življenja. Stiskal je roko na močno bičjočo srce: "Umri se, srce, domovina kliče! Z Bogom, Milena!" je pošepetal, povzdignil glavo, in z jasnimi očesom spet pogledal na vojvodo.

"Brankovič, Brankovič!" govori ta zamisljeno zase, "če bi — toda sedaj je že prepozno. Car te ve, in Brankovič povečuje izdajalskim ljudem!" Zopet se ozre na mladeniča in s pomilovanjem glada z enega na drugega. "Ne, vi dva ne smeta umreti s menoj. Objubita mi, da rešita svoje življenje, če bo mogoče —"

"Vojvoda!" je hotel oporekati Kosančič.

"Ali mi objubita, ali pa pojdem sam," mu je skočil v govor Obilič.

"Objubljajmo torej, k vragu!" se je jezil Kosančič, "daš ne razumem, kaj nameravaš!"

"Ako Bog da," odgovori resno

Obilič, "ubijem Amurata srečno njegovih stražarjev."

"Vojvoda!" vzkliknila sta oba junaka in se navdušeno vrgla na kolena pred njim, poljubljajoč roke njegove obleke. On je polotil roke na njih glave in sklanjajoč se k njim, jih je poljubljal na čelo; dvignili so se in vsi trije so si ležali v objemu, posvečujoč se tako velikemu dnu.

"In jaz da bi moral še živeti?" je zakliknil Kosančič.

"Moraj, Ivane!" je opominjal Obilič, "če bi se vendar le zgodilo, da bi hoteli Blaurnani valiti temu boriti se s arbakom močjo, in to je več kot mogoče, kajti Bajazet je tamkaj ved kot pa njegov oče in v srbski vojski je Brankovič, če bi se zgodilo, in če nam je sojeno, da vidi Kosovo polje sadnji dan arbak slave, potem tebi, Kosančič, če reliš svoje življenje, poverjem v obrambo carske rodovine."

"To objubljam!" zaprisega se Kosančič.

"In meni ne poveriš nobene naloge?" vojvoda?" je vprašal Milan.

"Tebi, Milane!" odgovori Obilič lažno, "je določena najtrpkejša naloga, če zmaga Blaurnan nad pravoslavlimi narodom."

Seli so na konje, in skokoma so dirjali akosi lažšče proti musulmanskem lehišču.

V redini med obema taboroma je Obilič vstavlil svojega konja. "Kakor vidim," se je obrnil proti Milanu, "nasli še vedno ob boku Bajazetovo bodalo. Prosim te, napuaj mi ga, nered bi brez potrebe umazal krščansko orožje v Amuratovo krvjo."

Molče mu je Milan podal bodalo, in jahali so naprej.

Ravno se je začel na vahu du delati dan, ko so naznanili Amuratu, da vojvoda Obilič, kojega samo ime je bilo vredno tisočev bojevnikov, iše zavetiliša v senci njegove Visokosti in da je pripravljen položiti svoje orožje k njegovim nogam.

"Allah—Allah!" je vzkliknil v radostnem presenečenju Amurat ter zapovedal djaure k sebi pripeljati, zaukazavli ob enem, da se mu skazuje vsa čast. "Moramo lasec po dlaki bolati, če rahlo njen koluš," je dejal z nasmehom k svojemu sinu Bajazetu, s katerim se je bil posvetoval, kako urediti bitko. "Najbolsi volk se podvrže, podli bomo te krščanske pae, kot čredo ovac, kaka bo slava!" je skretil rame: "kdo bi bil mladi, da bo Lazar verjel nastavljenim besedam?" se je čudil.

"Obilič da je prestopil?" je zmalaval Bajazet nesupljivo s glavo, "če je to resnica, potem je krščanska vera alina, ki se cedi od ust."

In stopil je za svojim očetom pred šotor. Res se je blišal skozi sultanove straže Obilič, s njim oba junaka. Par korakov še oddaljen od sultana, je skočil Obilič raz konja in se je sam blišal k Amuratu.

Bajazet se ni brigal za njega; zagledal in spoznal je oba junaka, nekaj nemir se ga je polastil in ni mogel odtrgati več od njih očli. Molče je pristopil Obilič tik pred Amurata, in pokleknil je pred njim na kolena.

"Bodi mi posdravljen, slavni junaki!" obgovoril ga je Amurat, deloma s igrano, deloma s resnično prijaznostjo, "v tvojem prihodu leži poročstvo bližnje zmage!"

"Da Bog!" pravil Obilič, "govorijo resnice, jami sultan! Tu moje orožje!" podaja mu bodalo. Amurat stegne po njem reko: "Sprejemam ga," pravi pri tem, "da te opalem s drugim, tebe vrednejšim!"

V tem pa se je Obilič vspal in zatopil jaklo v Amuratovo prsi.

"Allah kerim!" (Bog pomagaj) je ta zavpil, padajoč na tla.

"Sveti Sava in Srbija!" je zarjovel Obilič, omaki svoj meč, in zakadi se na naval sultanovih stražarjev, ki pritiskajo nanj od vseh strani.

"Nazaj, junaka!" je zavpil v trenutku, takorekoč poznan od ran, "Ivane! Milane! nazaj! pomnita na svoje prisego!"

"Z Bogom, vojvoda!" je vpil Kosančič, ki si ni mogel odreči tega veselja, da bi ni bil par Turkom odsekal glav, in se je podil za Milanom, ki je glasno vzkliknil: "Bilo je tvoje bodalo, Bajazet!" in je svojega konja nazaj obrnil.

Bajazet se je zdrnil, spustil je umirajočega očeta, katerega je do tedaj držal v naročju, na tla, in je zavpil, skočivši pokoncu: "Za njima, snjki, za njima!"

Toda utonil je njegov glas v obli razburjenosti, a sam se ni mogel niti ganiti v vrtincu razko-

šenih sultanovih stražarjev. Nasledovana sta hitela junaka k arbakemu taborju, kjer so glasovi trobent še vabili bojovnike v bitko.

Kakor blisk se je raznesla sedaj med vojske novice. "Amurat je ubit od Obiličeve roke!" — in smagolavno je donel proti nebu krik: "Sveti Sava in Srbija!" — Toda tudi blaurnani so kar gorili po cveti in Bajazet je letal od oddelka k oddelku, vabil in sklanjal musulmane, da makujejo smrt svojega padišaha. Komaj je dne 15tega junija 1389 solnce zarezalo na obsorju, trčili ste obe vojski skupaj na Kosovem polju.

IV.

Temna noč je pokrivala Kosovo planoto; luna je samo včasih prodrla akosi oblake, ter se sopes prestrašila pogleda na planoto. Že drugi dan je suhil južni veter, ki je vel od Balkana, mlake krvi, nabrane v globinah, in jih še ni posušil. Dolga je ta planota in povsaj dolžini je bilo naruto slovečih trupel kakor snopov na polju; mestoma so bila tudi v kope nakopičena; tu in tam se je svetil oklop, prelomljene sablje, nožice in druge bojne orožje; tu je bil sataknjen v samijo blaurnanski bunčuk (bunčuk je znak dostojanstva pake, na visoki frdi eden, dva do tri konjaka repa, povsokosti dost

ZDRAVNIŠKI NASVETI.

Piše vrhovni zdravnik F. J. Kern.

Vprašanja in odgovori.

Od člana sem dobil dalje pismo za nasvet, ki bo morda v celoti zanimalo čitatelje. Komentar pri ložim zdolaj.

Čenjeni zdravnik: — Vaše članke v Prosveti pazno čitam, odkar jih priobčujete, ter jih hranim za bodoče. Članek priobčen 2. junija, 1920, se tiče moje bolezni: nervoznost. Tej bolezni sem jaz podvržen že peti mesec. Prvič me je napadlo v jami, ravno ko sem vžiral 'lunch'. Kar naenkrat mi je v glavo pritisnilo in zaprlo sapo, da bi se bil skoro zadušil, v glavi je bil pa tak pritisk, da sem se bal, da bi ne znozel. Nekaka žalost in otožnost se me je lotila tisti čas in nisem se zdaj zdrav. Po preteku par mesecev sem šel k zdravniku, specialistu, ki je konstatiral kroničen katar v ušesih. Rekel mi je, da naj si dam tonične injekcije, ker drugače lahko ogluhim. Obljubil mi je, da bom čez en mesec bolj zdrav kot kdaj prej. Res sem se dal operirati, boljši pa le nisem bil. Svetovali so mi ljudje, naj grem v toplino (nekje na zapadu). Tja sem šel bolj s namenom, da me zdravnik dobro preišče, kakor pa da bi se kopal. Res sem bil pazno preiskavan, slikali so me s X-larki. Prošli so se sledeče: uljesa v želodcu (ulcers of the stomach). Želodec sam me ni bolel, razen da se mi je včasih vzdignila neka kislina. Zdravnik mi je prepovedal vse mesne jedi, kavo, čaj. Priporočal je mleko, kakao, močnate jedi in sadje. Sedaj sem res nekaj boljši, vendar me še vedno boli glava, dostikrat mi še pride na misel, da bom ob pamet. Omenim naj še, da mi je kar naprej po glavi rojilo, da bom nanaglo umrl ali da se se mi bo zmešalo ter da bo žena drugače moja dobila. Bil sem jako ljubosumen, kar me je naredilo še bolj nervoznega. Zdravim se zdaj doma po Kneipovem sistemu: s mrzlo in toplo vodo ter z mrzlimi ovitki.

Prosim, povejte mi, kaj naj naredim, da bom hitreje ozdravil ali mi svetujete kak dober zavod ali zdravnik, če mislite, da bi se nikdar ne mogel ozdraviti doma. Dandaj me stane ta bolezen (zdravnik in zdravila) nad 400 dolarjev, pa sem še pri volji izdati zadnji cent, samo da bi ozdravil. Prosim, odpisite mi, kakšna so Severova zdravila; če so pristna ali ne. Imam 4 steklenice "Nervotona".

Is tega dopisa lahko sodimo, da je bolnik poskušal še vsa mogočna zdravila in zdravila. Ima vsepolno nadležnih simptomov in čudnih misli, ki mu rojijo po glavi. Domači zdravnik je diagnosticiral bolezen kot nekako melanholijo, kateri ne ve vzroka.

Zanimivo je to, da omenjeni član živi nekje na zapadu v kraju, ki je visoko nad morjem. Pred enim letom sem imel priliko zdraviti nekega rojaka iz zapada za alično bolezen. Obiskal je nad trideset zdravnikov in kakih deset bolnišnic in zavodov predno je prišel k meni. Dal si je izrezati tonsile in izgruvali polovico svojih zob (o katerih je trdil, da niso bili slabi). Povedal mi je zanimivo in komaj verjetno novico, da so gozove naselbine ali mesta na zapadu v visokem ozračju (7000 in več čevljev nad morjem), kjer je vsepolno aličnih melanholikov, vsaj popredno več kot po drugih nižjih krajih. Temu bolniku je največ pomagala sprememba podnebja. Ne verjamem, da bi imela zdravila pri dopisniku kak poseben trajen učinek; morda mu zašeno nekoliko pomirijo živce. Sprememba zraka in podnebja, bivanje v nižjem kraju bi mu več pomagalo, ko vse drugo. Odvisno je od tega, če niso kak poseben drugi vzroki bolezni, ki nam niso znani; skrbi, družinske razprtije, strah pred potmanjkanjem itd.

Bolnikov s istimi znaki in simptomi, kot goreni član, je veliko; živit je zdrav, živi in um so nekoliko zmečani. Kako zdraviti take ljudi, je nam vsem uganka. Veliko jih ozdravi navleči vsem zdravnikom in zdravljenjem; pride čas, ko bolezen izgine, da sami ne vemo kako. Živčna nemoglost lahko pride in zopet odide, da ne vemo ne kako in ne zakaj.

SLOVENSKO VDOVO

Star 45 let se želi seznaniti s Slovenko, približno enake starosti in mlajšim od 35 let se ni treba oglašati. Gre se v svrhu ženitve. Vse druge podrobnosti se pogovoriva potem. Pisma pošilite na naslov "Vdovec", 2657 S. Lawrence Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

RAZNO.

Ustroj ustavnih držav.

Svetovnoznani ruski filozof Peter Kropotkin opisuje v svojem obširnem delu o francoski revoluciji ustroj ustavnih držav, iz katerega je razvidno, da čaka socialiste še velike naloge, takele: Ustavne države, kakršne obstoje danes v Evropi, so se zoblikovale šele na koncu osemnajstega stoletja. Centralizacija oblasti, kakor je danes v teku, ni bila takrat niti tako popolna, niti tako enakomerna, kakor jo opazujemo sedaj, ta strahotni mehanizem, ki ne eno povelje, izdano kje v kakem glavnem mestu, oboroži za vojno vse moške enega ljudstva in jih spravi v tek, da zanašajo opustošenje na polja in žalo v družine: dežele, ki so preprežene s mrežo upravnih uradnikov, katerih osebnost je popolnoma izbrisana vsled njihovega birokratičnega življenja in ki se mehanično pokore poveljem, izhajajočim iz ene centralne volje; ta pasivna podložnost državljanov zakonom in to obojevanje postav, parlamenta, sodnika in njegovih pomagačev, kakor vidimo dandanes, ta zastarela piramida ukročenih uradnikov, ta mreža kol, ki jih vzdržuje in vodi država in kjer nje obojevanje sile in pasivno pokorščino; ta industrija, ki ugonablja s svojim kolešjem dejstvo, katerega ji prepušča država; ta trgovina, ki zbira neizmerna bogastva v rokah tistih, ki so si prilastili zemljo, rudnike, prometne svete in zaklade v naravi in ki živi državo; končno ta znanost, ki sicer napravila misli svobodne in potisočeje produktivne sile šlovestva, a ki hoče hkratu podjarmiti pravici močnejšega in državi. — Vsega tega ni bilo pred francosko revolucijo.

Kako se je bivil cesarica Zita blamirala. Ko so izgnali ubogega (na duhu) cesarja in kralja Karla Habiburkega in njegovo prefriganu družico Zito na rajsko lepi otok Madeira, so mu pridelili mnogobrožno spremstvo. Bivila cesarica se je šopirila v krogu svojih visokih dvornih dam. Te so hotele položaj izkoristiti in so potom plačane agenti trobilo po vsem svetu, kako hudo trpi bivil cesar in kraljevi dvor na zapuščenem Madeiru in vlasti, kako slabo oskrbovanje so mu odmerili. Toda damice so se učtele. Zakaj za stvar je izvedel tudi lastnik hotela, v katerem je bilo odkasano bivališče bivšega cesarja in njegove dišne družbe. Ta pa je brzojavil svojemu bratu, ki živi na Dunaju in ki je pozval pisca na odgovor ter mu pošteno navil ukeca. In Dunaj se je smejal, ki mu rojijo po glavi. Domači zdravnik je diagnosticiral bolezen kot nekako melanholijo, kateri ne ve vzroka.

Od mrtvih vstala. Is Londona poročajo, da se je v neki mali vasi blizu Londona zgodil sledeči nenavaden slučaj: Neke žena je povila zdravo moško dete. Tretji dan po porodu pa se je njeno zdravje nenadoma obrnilo na slabo, tako, da so morali poklicati zdravnika. Pri prihodu zdravnika je bila žena že nezavestna. Preiskal jo je in konstatiral, da je mrtva. Odšel je domov, da izpolni mrtvaški list. Ravno ko je hotel list izročiti javnemu funkcionarju v podpis, je prihitel za njim neki član družine umrle žene ter mu povedal, da je mrtva zopet oživela. Odhitel je nazaj in res našel ženo živo. Poročil je o tem slučaju zdravniškemu društvu v Londonu ter pripomnil, da v svoji tridesetletni praksi še ni doživel takega slučaja letargije.

ZOPET NEKAJ NOVEGA

Ravnokar sem dobil iz starega kraja fine starokrajake planke, kakor nih se ne dobi v Ameriki. Cena je:

Večje za tesanje z obema rokama po \$5.00.

Male za tesanje z eno roko, po \$4.50.

Kdor želi kakšne druge stvari iz stare domovine, naj mi naznači in jaz mu lahko vse preskrbim. Stephen Stonich, 105 Lake St. Chisholm, Minn.

KRETANJE PARNIKOV.

Ker je povpraševanje po informacijah o odhodu parnikov zelo številno, navajamo tukaj vozni red parnikov za najvažnejše linije:

New York—Havre

20. maja—Lafayette
24. maja—Paris
28. maja—La Touraine
31. maja—France
1. junija—Bouchard
14. junija—La Savie
18. junija—Paris
22. junija—Lafayette
26. junija—France
29. junija—La Touraine
3. julija—Paris
6. julija—Bouchard
10. julija—La Savie
14. julija—Paris
18. julija—Lafayette
22. julija—France
26. julija—La Touraine
30. julija—Paris
3. avgusta—Lafayette

New York—Rotterdam

20. maja—Breda
24. maja—Amsterdam
28. maja—Amsterdam
31. maja—Rotterdam
3. junija—Amsterdam
7. junija—Amsterdam
10. junija—Rotterdam
14. junija—Amsterdam
18. junija—Rotterdam
22. junija—Amsterdam
26. junija—Rotterdam

New York—Bremen

20. maja—Amsterdam
24. maja—Bremen
28. maja—Amsterdam
31. maja—Hamburg
3. junija—Amsterdam
7. junija—Amsterdam
10. junija—Hamburg
14. junija—Amsterdam
18. junija—Hamburg
22. junija—Amsterdam
26. junija—Hamburg
30. junija—Amsterdam
3. avgusta—Hamburg

New York—Trot.

20. maja—Paris
24. maja—Paris
28. maja—Paris
31. maja—Paris
3. junija—Paris
7. junija—Paris
10. junija—Paris
14. junija—Paris
18. junija—Paris
22. junija—Paris
26. junija—Paris
30. junija—Paris
3. avgusta—Paris

New York—Antwerpen

27. maja—Finland
3. junija—Finland
10. junija—Finland
17. junija—Finland
24. junija—Finland
31. junija—Finland
7. avgusta—Finland

New York—Cherbourg

20. maja—Marseille
24. maja—Marseille
28. maja—Marseille
31. maja—Marseille
3. junija—Marseille
7. junija—Marseille
10. junija—Marseille
14. junija—Marseille
18. junija—Marseille
22. junija—Marseille
26. junija—Marseille
30. junija—Marseille
3. avgusta—Marseille

New York—Hamburg

17. maja—Marseille
24. maja—Marseille
31. maja—Marseille
7. junija—Marseille
14. junija—Marseille
21. junija—Marseille
28. junija—Marseille
5. avgusta—Marseille
12. avgusta—Marseille

Glede cen in drugih informacij, se obrnite na

Slovensko Banko
Zakrajšek & Češark
70 Ninth Ave., New York, N. Y.

Tel. Canal 1984.

Joseph Steblay & Co.

1840 West 23rd St., Chicago, Ill.

Javni notar in zastopnik raznih zavarovalnih društev proti ognju.

Član Chicago Board of Underwriters.

Prodaja hiše, lote in druga zemljišča, izposluje posojila, zavaruje proti ognju in viharju poslopja, pohištvo, šipe na oknih, avtomobile, trgovine itd.
Podjetnikom se priporočam, da zavarujejo pri meni svoje uslužbenice za slučaj nezgod.

REGALIJE ZASTAVE

in tako vse društvene potrebe za zmerno ceno in dobro blago.

Obrnite se na:

EMIL BACHMAN, Inc.,

2107 So. Hamlin Avenue

CHICAGO, ILL.

F. KERŽE

6033 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

S. N. P. J. društvom:

Kadar naročite zastavo, regalijske in druge, posilite na moje ime in naslov če hočete dobiti najboljše blago za najnižje cene.

Nadrti in vsoci ZASTONJ.

ZASTAVE

VICTOR NAVINŠEK,

Regalijske in vse društvene potrebnine.
Garantiramo dolo in blago. Izdeluje po zmernih cenah vsi rojaki.

331 GREEVE STREET,
CONEMAUGH, PA.

SELITEV.

Naznanjam svojim klientom in ostalim rojakom, da sem preselil svoje odvetniško in javno notarstvo pisarno v drugo poslopje, vsled česar naj se vsi od sedaj naprej obračajo na to addresso:

F. A. BOGADEK
ODVETNIK IN JAVNI NOTAR
soba 200-203 Walsh Building,
434 Diamond Street, Pittsburgh, Pa.

Izgotavljam pooblastila, kupne in darovalne pogodbe, prošnje za dobiti svojce iz stare domovine in vse druge starokrajake spise. Zastopam pri civilnih in kriminalnih sodnih ter posredujem pri zapuščinskih razpravah. Moja pisarna je blizu korta.

V mojem uradu je uslužben poznanec Slovenec

LOUIS KVEDER,

kateri je izgotavljal vse v notarski posel upadajoče spise v STAREM KRAJU in tu.

Pišite po pojamila.

Frank Sakser State Bank,

82 Cortlandt Street

NEW YORK, N. Y.

Generalna Zastopstva

JADRANSKE BANKE

in vseh njenih podružnicah,

JUGOSLAVIA.

Beograd, Celje, Crikva, Dubrovnik, Ercanovi, Jela, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA:

Trent, Opotija, Zadar.

NEMSKA AVSTRIJA

DUNAJ.

Izvedujemo hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji, ter izdajamo čeke v kronah, dinarjih, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

Prodajamo parobrodne in letalske vozne listine na vse kraje in na vse črte. Kadar ste na poje v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se vam bo izplačilo, ako se sglasite glede vrednosti vaših denarnih zalog pri ravnanju naše banke v prvem nadstropju brez ostra na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga morali kupiti drugod. Zajemni so nam pri Jadranski banki izvanredni ugodni pogoji, ki bodo od velike koristi za vse one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

FRANK SAKSER STATE BANK

NAJVEČJA SLOVENSKA ZLATARSKA TRGOVINA

Frank Černe,

6033 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Zvez, broške, zapestnice, diamantne pretane in lavalirje, verigice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo zlatništvo po niski ceni.

PODRUZNICA

Columbia Gramofonov

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahka mesečna odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predne drugod kupite.

Najboljše blago.

Najnižje cene.

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-48-50 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

Imam na zalogi prave

LUBASOVÉ HARMONIKE

tri in štirinastne, dvakrat, trikrat in štirikrat, nemško ali kranjsko uglešana, kakor tudi kromastične s 12 basji; pišite po cenik.

Nadalje imam na zalogi tudi prave

STAROKRAJSKE KOSE

kovane na roko, iz svetovnoznane tovarne SENSENWERK-KREN-HOF iz Štajerskega, v dolgoti od 25 do 33 inčev, kakor tudi klopno orodje in brusilne kamne po sledečih cenah:

Pozumna kosa z rjako in ključem \$2.50
Šest kos skupaj ali več \$2.00
Klopno orodje, dvoje vrste, garnitura \$1.25
BERGAMO brusilni kamni, dva kamna \$1.00
Srpi \$1.00
Motika, dvoje vrste \$1.00

Pri teh cenah je všteta tudi poštnina; s naročilom vred je poslani tudi denar vnaprej. Radi kos vprašajte rojaka, ki se jih že naročil od mene.

ALOIS SKULJ, 323 Epsilon Place, Brooklyn, N. Y.

Denar v staro domovino.

Za Jugoslavijo:

500 kron \$ 2.40
1000 kron 4.10
10000 kron 40.00

Za Italijo:

100 lir \$ 6.00
500 lir 33.00
1000 lir 66.00

Izdelujemo notarska dela za tujak in stari kraj. Posojujemo in vzamemo posojila na prve vknize (Mortgage). Prodajamo lote in farme.

MLADIČ & VERDERBAR,

1334 West 18th Street

CHICAGO, ILL.

STAROKRANJSKE KOSE.

Edina agentura na Zdrulene države za najboljše vrste starokranjske kose, srpe, bruse, klepanja, kosila, osovnik in Struške motike, ročno kovane pri Dobrem polju na Dolenskem.

CENE SO:

Kose močnejše MOLDOUKE z rjako in ključem po \$2.50, 6 kos ali več skupaj pa po \$2.00 vanka.

Druga vrste kose malo ožje, izdelane na štajerskem takozvane POLERANKE ena ali več po \$2.00.

V velikosti so po 26, 28, 30, 32 in 35 palcev.

Srpi na klepat \$1.00
Bergamo brusil 50c in 60c

Klopno orodje dvoje vrste \$1.25
Kosila tovarniškega izdelka 1.50
Kosila ročno delana na Kranjskem 2.00
Osovnik i vodo in brusilni kamen75
Pile starokrajake po 8 palcev dolge50
Motike tovarniškega izdelka 1.00
Motike (Struške) ročno kovane 1.75
Ribežni za repo ribati po 1.50

Prodajamo blago tudi na DEBELO trgovinam. Pišite po naš cenik.

Mi plačamo poštnino za vaše naročilo. Pošljite denar ali pa Money Order z naročilno na naslov:

STEPHEN STONICH,

105 Lake Street, Chisholm, Minn.

Trgovina s slovensko in pohištvo.

Slovenci na Evalethu in okolici kupite vse navedene stvari pri: John Starke na Jackson Street.